

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.

Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő:

Felelős szerkesztő:

Wasserstrom Sándor — Leitner Zoltán

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak: egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45, 25 ck,
180, 95, 50 dinár. 25—15 Pengő. 10—6 Dollár.

Ófelsége II. Károly király kezet nyújt Teitelbaum Joél satumarei főrabbinak

Világszerte óriási érdeklődést keltett királyunk látogatása a csehszlovák köztársaság fővárosában, ahol Benes elnök nyári látogatását viszonzta.

Ófelsége visszafelé utaztában, számos transylvániai nagy város vasútállomásán néhány percre kiszállott, hogy a lakosság spontán és szívből jövő óvációját fogadja. Így kiszállott Satumaren, Oradean, Clujon, ahol a lakosság tisztelettel fogadták lelkesen és boldog üdvözléssel. Az itteni zsidóság mély hódolattal és alattvalói hűséggel viseltetik a királyi család iránt.

Ófelsége II. Károly király uralkodásának ideje alatt, mindenkor a legnagyobb megértést tanúsította az egymilliónyi romániai zsidósággal kapcsolatban, amely ezt a megbecsülést mindenkor szeretettel és hódolattal viszonozza.

* * *

Ófelsége néhány perces satumarei tartózkodása alatt igen érdekes jelenetek voltak tanúi mindazok, akik a fogadtatáson jelen voltak. Amikor Ófelsége cercle-t tartott, a gör. keleti és rom. kath. egyházfők mellett ott állott díszes prémbundájában Teitelbaum Joél satumarei főrabbi is. Ófelsége észrevette a főrabbit, aki előlépett a sorból és elmondotta azt a héber áldást, amelyet koronás fő látásakor mondanak. Ezután az ardeali zsidóság eme vezéregyhájságával szívélyesen kezelt a király.

A világ legbutább népe

Hitler Adolf, a német birodalom korlátlan hatalmu vezére és kancellárja vasárnap este két órán keresztül dörögte hangját Münchenben. A beszédet a rádió is közvetítette és így alkalmunk volt azt végig is hallgatni.

A Führer beszélt. És mi „érdeme” szerint szeretnénk kommentálni, de nem lehet, mert idegen államfőket kénytelenek vagyunk szordinós hangon érinteni, mert különben „jöbenjáró” bünt követnénk el. Így tehát nem írhatjuk, hogy a hatvanöt milliós kaszárnya stílusa nem tetszik nekünk. Nem írhatjuk azt, hogy szivobogtatásban nagy élmény volt számunkra, hogy Európa egyik, a világrész sorsát kezeli között tartó egyéniség beszéde egészen más volt, ahogy mi azt egy államférfiutól várjuk. Nem beszélünk a modern korról, nem beszélünk évszázadokra visszamenőleg, hogy ilyen lövest nem ismerhetünk, de ismerjük a római császárság több mint kétezer éves beszédeit, ismerjük az ókor számos nagy államférfiának megnyilatkozásait, de ha ez a XX-ik század stílusa, amit a müncheni rádió továbbadott vasárnap este, akkor sokkal, de sokkal jobb dolga volt a „barbár” két és háromezer év előtt élt embereknek. Ciceróhoz hasonlítsuk? Miért sértjük meg a nagy és nemes római? Vagy menjünk vissza a bibliai korba... Ott van nagy és ádáz zsidó-ellenességünk, Bileam. Micsoda finom és cizellált szavak azok, amelyekkel Bileam dörögött ellenünk.

Sok mindenféle váddal illettek bennünket az elmúlt évezredek folyamán. Mondtak reánk gyilkostól kezdve mindent. Nincsen olyan átok és szitok, nincsen olyan fortisszimója a gyűlölet tobzódásának, amit meg ne szólaltattak volna ellenünk. De amit Hitler vezérkancellár mondott most, még sohasem használták ellenünk.

A világ legbutább népe vagyunk és a legkevésbé intelligens. Ezt a kifejezést használta a német kaszárnya legfőbb őrmesterei rangból felverekedett nagy államférfia, ellenünk.

A világ legbutább népe vagyunk! — hirdette Hitler. Értjük ezt zsidók? Eddig az volt a legfőbb vád ellenünk évezredek óta, hogy „tul okosak” vagyunk. Okosabbak, vagy legalább is okosabbak akarunk lenni mindenki másnál. És azt mondták vádként ellenünk, hogy intelligensek vagyunk. És most a braunau-i mesteriskolából kikerült, sorsdöntő fontosságú kérdéseket kezében tartó korlátlan hatalmu Nagyr azt mondja rólunk, hogy ő még egy ilyen buta népet nem látott. Sirjunk ezen, vagy ne vessünk? Mi, — kortársak — szeretünk — sajnos csak sirhatunk, de a jövő népe, nevetni és hahotázni fog ezen. Amin hogy nevethet ezen a Nobel-díjakat kiosztó stockholmi bizottság is, amelyik egy „buta” gráci zsidónak adta oda a napokban az egyik díjat. És hahotázhat 160 millió orosz, akik külügyeik intézését egy zsidóra — Litvinovra bízták. És nevethet a világ legintelligensebb nemzete, a gloire népe, amelyik Léon Blum ot tette magafölé miniszterelnöknek. És röhg-

het 130 millió amerikai állampolgár, aki most választotta meg páratlan többséggel új elnökét, Roosewelt-et, akinek pénzügyminisztere Morgenthau, zsidó és legjobb barátai és tanácsadói — zsidók. Mennyit is ez így hirtelenében? Csaknem háromszáz ötven millió ember és gyarmatokkal együtt közel félmilliórd éld, lélekzd, gondolkodó ember, a „világ legbutább népének gyermekeire” bizza sorsát.

De van egy nép Európa közepén, ahol a burgonyahéjakat sem lehet szemétre dobni, mert nem teheti. Van egy nép, amelyik vaj helyett revolver és ágyugolyókat akar reggelizni. Van egy nép, amelyik egykor valóban tudott alkotni és most magafölé egy olyan zsenit állított, aki másik ötszázmillió emberre azt mondja, hogy még butábbak mint a zsidók, mert hiszen, csak a buták között lehet — egy buta ember az első.

Mindenki buta — csak ők okosak. Csakis ők, akiknek minden gondolatauk az erőszak, a gyilkos, a gyűlölet.

De természetes is, hogy mi vagyunk a buták népe. Mi, akik évezredekkel ezelőtt is a szeretetet tettük meg a legfőbb emberi jónak. Mig Hitler vezérkancellár azt monddta beszédében: szeretet? Az nem kell nekünk. Nekünk csak tisztelet kell, meg az hogy féljenek tőlünk. És mi kideresztettük azt, hogy a világ népei tisztelettel nézzenek reánk. De azt nem monddta, a világ legokosabb államférfia, hogy amióta a világ világ, féltek a fegyveres lesbenállól és támadásra kész emberektől. Nem csak a gyávák féltek, hanem azok is, akik tudták, hogyha támadnak, akkor ott vérnek kell folyni. Folyik a támadó és folyhat a megtámadotté. Bevalljuk, mi valóban a „buták népe” vagyunk, mert ezt a gondolkodást mi sohasem fogjuk megérteni. Mi nem tudunk kéjes vágyat érezni tisz és százezernyi hullá elgondolására, amelyet a tankok és mérgegázak és repülőgépek tízezrei fognak „eredményként” felmutatni. Mi valóban „buták” vagyunk, mert hittünk mindég a szeretetben és sohasem monddunk mást, mint azt, amit prófétáink monddtak: aki karddal él, kard által pusztul.

Igen, bevalljuk, mi gyűöljük az erőszakot és nem gyűöljük a szeretetet. És mi nyíltan valljuk, hogy jobb így butának lenni, aminthogy azok vagyunk már ötezer éve és nem hiszünk az okosoknak, akik okosságukat, fegyverrel akarják ráerőszakolni a világra. Ez az okosság efemer jelentőségű az örökérvényű történelmi távlatok szempontjából. Mi a buták elviseljük majd Hitler gyűlöletből izzó szavait is. Aki bátran oda monddta, hogy úgy fogja legyőzni külső ellen-ségeit, mint azt az 500.000 zsidót, akiket 65 millió embernek valóban sikerült — legyőzni. Maradjunk csak mi a buták és legyen ő az okos. Majd meglátjuk: az nevet, aki utoljára nevet. És mi érezzük és tudjuk, hogy hiába a mának minden keserve, Hitler és vele egy elvet vallók már régen nem lesznek, amikor a világ ujra a szeretetet fogja vallani legfőbb jónak: amelyet mi adtunk a világnak. Mi hirdettük és hirdetjük

a szeretetet, régitől fogva és hirdetni fogjuk örök időkig. És a gyűlölet meg fog halni. Meg kell haljon, mert nem élhetnek az emberek, csak ideig-óráig gyűlölettel. A buták fognak győzni — és az okosok el fognak pusztulni. Ez a tanulsága a vasárnapi rádiószózatnak mégha sokmillió torok kiáltotta is: a Heil Hitler!

Pál jugoszláv régensherceg kihallgatáson fogadta Dr. Nahum Goldmant

Nagysikerű előadások Beogradban, Osijeken és Suboticán

Dr. Nahum Goldman, aki a Jewish Agency képviselője a Népszövetségnél, kelet-európai turnét abszolvál, ezúttal a Zsidó Világkongresszus executívája megbízásából, hogy informálja a zsidóságot a világhelyzetről és egyúttal helyszíni információkat szerezzen az egyes országok zsidóságának helyzetéről.

Utja során most Beogradban járt, a jugoszláv fővárosban, ahol legelőször Pavle régenshercegnél volt kihallgatáson. Dr. Nahum Goldman hosszabb időn át alaposan informálta a régensherceget a zsidó probléma aktuális mozzanatairól. Egyidejűleg beszámolt a palesztinai munka állásáról is, valamint az aktuális arabkérdésről.

Dr. Nahum Goldman beszámolója a beogradi Kolarac egyetem dísztermében 1200 főnyi hallgatóság előtt nagy sikerrel folyt le. Előzőleg a zsidó hitközségek országos szövetsége — a szavez — díszülést tartott Dr. Pops Frigyes elnök vezetésével, az illusztris vendég tiszteletére, majd Dr. Alkalay Izsák grandrabbi adott díszbeszédet Dr. Goldman tiszteletére. Beogradból Osijekre utazott, majd onnan Suboticára. A pályaudvaron díszes közönség fogadta Dr. Gerson József főrabbi vezetésével, aki héber nyelven üdvözölte Dr. Nahum Goldmant.

A suboticiai előadásról még beszámolunk M. F. (Petrovgrad).

Ujból Herbert Lehman lett Newyork állam kormányzója

New York. Roosevelt elnök újramegválasztásával egyidejűleg Herbert H. Lehman is újból Newyork állam kormányzójává választották. Herbert Lehman 1932-ben választották meg először Newyork állam kormányzójává. A kormányzó tudvalevőleg az amerikai zsidó közéletben is vezetőszerepet játszik. Mint a palesztinai országépítés lelkes barátja, mindig aktív részt vesz a cionista építőalapok amerikai gyűjtőakcióiban. Egyik vezetőtagja az amerikai Jointnak és a palesztinai országépítést előmozdító testületeknek. — Illionis állam ugyancsak zsidó kormányzót választott, Henry Horner személyében, aki másodszor kerül ez alkalommal a kormányzói székbe. — Az amerikai képviselőházba a november 3-ki választásokkal tíz zsidó került be. A megválasztott zsidó képviselők a következők: H. P. Kopleman és L. Citron Connecticutból. A. J. Sabbath Illinoisból, I. Bacharach New Jerseyből, S. Dickstein, E. Celler, Ellenbogen, W. I. Sirovich, Th. Paysor és Joe Bloom Newyorkból. Newyork államban 44 zsidó választották meg az államgyűlés és 7 zsidót az állam-szenátus tagjaivá.

Perzsaszőnyeget, gyapjufonalakat bizalommal

Schulhof Emilné-től vegyen

ORIENT
Szövőiskola Oradea

Str. Ep. Clorogariu 14.

Szakzszerű szőnyegjavítás! Állandó tanfolyam!

Az ardeali orth. zsidóság intézményeinek létérdeke, hogy

Az orth. Központi Iroda vezetésébe a világi irányítás erőteljesebben kapcsolódjék bele

Reális munkaprogramot az ujjászervezendő orth. Irodának!

Mielőtt folytatnánk a Központi Iroda decemberi választása előtt ankétünket, amely nagy érdeklődést keltett az érdekeltek körében — tisztáznunk kell egynémely kérdést, amely az eddigi megnyilatkozásokban már megnyilvánult. De akad számos probléma, amelyet nem érintettek az eddigi illusztris hozzászólók és mielőtt még folytatnánk cikksorozatunkat, tisztázni akarunk néhány kérdést.

Mindenekelőtt a mostani időkre kell hivatkoznunk. Vallásunk, tételes törvényeink szilárdsága és megközelíthetlensége az egyetlen, amely vita tárgyát, az orth. zsidó közélet keretein belül nem képezheti. Ezzel szemben azok az intézmények, amelyek bizonyos szempontból, a napi élettel is kapcsolatban vannak, azok — szerintünk — a kor parancsoló szükségleteihez igazodhatnak. Mindjárt egy aktuális példa: a Központi Iroda létesítései sok olyan kérdés még nem létezett, amely ma rendkívül aktuális lett. Azután vannak problémák, amelyek csak akkor fejlődhetnek fel, amikor egy intézmény már bizonyos múlttal rendelkezik. Egy csecsemőnek nem lehetnek ráncái, vagy ősz hojszájai, de egy tizenöt éves gyermek is lehet „koravén”. Az Iroda alapszabályaiban vannak ilyen „koravén” jelenségek, amelyeket megfelelő eljárással a zsidó közélet „doktorainak” megfelelő módszerrel gyógyítani, a legeminensebb feladatuk.

Az alapszabály hamar elavult. De nem annyira, hogy az az intézmény életképtelenségét jelentené. Csak megfelelő átdolgozással lehetővé kell tenni, hogy a követelményekhez igazodjék.

Igy többek között nagyon elmosódottak azok a határvonalak, amelyek a rabbinikus tekintélyek és a világi megbízottak feladatai között mutatkoznak. Holott pontosan körvonalozni kellene, mindegyiknek feladatait és kötelességeit. Mert azt senkisémondhatja, hogy laikusok beleszólhatnak tisztára rituális kérdésekbe. Viszont azt sem vonhatja senkisékétségbe, hogy egy miniszteriumnál, avagy más hivatalos fórumoknál teendő látogatás kizárólag rabbiaktól állhat. Talán a praktikus élettel jobban megbirkózó és azzal állandó kontaktust fenntartó „világi” emberek, ezt jobban értenék.

Általában: a világi férfiaknak, vezetőknek nincs olyan nagy ingerenciájuk az ügyek vitelére, ahogy az őket, a dolgok lényegét tekintve, megilletné. Tulságosan átengedték a rabbinikus körnek, amely ha meg is igyekezett tenni a tőle telhető legtöbbet, azt technikai és tapasztalati adottságoknál fogva nem tudta maradéktalanul keresztülvinni.

Legfontosabb pontja a decemberi gyűlésnek: az alapszabályok békés, de alapos módosítása volna. Ez nem novum, amit mondunk, mert a legilletékesebbek sem zárkoznak el ettől. Csak nincsen senki, aki a kezdeményezést megindítsa. Azt nem lehet kívánni, az Iroda mai vezetőségétől, hogy ő kezdje mondani, hogy nem helyes alapszabályok alapján működik. Viszont tudjuk, hogy józan és megfontolt módosítás elől nem zárkozik el senkisé.

De vannak még más problémák is. S mielőtt még ankétünket folytatnánk, talán pontokba szedve felsoroljuk:

1. Az Iroda kötelessége kikutatni annak okát, hogy miért küzd a legtöbb ardeali hitközség súlyos anyagi válsággal, dacára annak, hogy a gabellák magasak és még számos esetben azt állandóan emelik is.

2. Mi az oka annak, hogy lassankint általános fásultság és közöny lesz urrá a zsidó nagyközönségen és nem érdekli már őket a zsidó közélet?

3. Mivel lehetne egészségesebbé tenni a hitközségek belső morális strukturáját? Talán a hitközségi alapszabályok generális

rendezése volna a helyes gyógyszer? Talán a proporcionális választójog alapján összeülő vezetőségek jobban vezetnék az ügyeket?

4. Miért nincs egységes iskola-ügy? Miért nem állítanak fel újabb iskolákat, ahol annak szükségessége fennáll és a meglevők miért mostohagyermekel a jelenlegi irodai elgondolásoknak?

5. A hitközségek további megosztódásának megakadályozása. Lehetetlenné tenni, hogy főleg a nagyobb hitközségekben állandóan újabb és újabb imaházak megszervezésével, az anyahitközségek bevételi forrásai elsorvadjanak.

6. Nem-e volna jó az Irodának is bizonyos kezdeményező lépéseket tenni oly irányban, hogy a folyton növekvő tömegnyomor és zsidóellenes megnyilvánulások gyógyszerként: az átrétegződés kérdésében is aktíve beleszólna?

7. A hitközségi tisztviselőkérdés alapos rendezése. Sok helyen és számos esetben az az érzése a zsidó közönségnek, hogy a hitközségek alkalmazottai, már-már öncélúknak tekintik a hitközséget és nem úgy veszik, hogy ők vannak a hitközségekért, hanem az van értük? Tisztviselő pragmatika kidolgozása és nyugdíjkérdésük rendezése generálisan egész Transylvániában!

8. A hitközségek bevételi forrásainak ellenőrzése oly szempontokból, hogy nem a szegényebb néposztályt sújtó gabellák képezzék a legfőbb bevételi forrásokat, hanem az igazságos adózás legyen a fundamentum.

9. A jesivák, Talmud-Tórák és más zsidó nevelőintézmények reális alapra való felkötése.

10. Rabbi-iskola és zsidó tanítóképződe felállítása, hogy a megfelelő utánpótlásról gondoskodás történjék.

Nem folytatjuk tovább, mert még akad számos hasonló fontos probléma. Már most azon kellene igyekezni, — ahogy ez más hasonló szervnél szokásos — hogy minden egyes kérdéssel megfelelő előkészítő bizottságok foglalkozzanak és kész elaborátumokat terjesszenek elő a decemberi közgyűlésnek.

Alapszabályok módosítása!

A világi delegátusok aktívabb bekapcsolása az Iroda vezetésébe.

Hitközségi problémák!

Egyszóval: amire cikkünk elején rámutattunk: a való élettel való szorosabb kontaktus felvétele, a rituális kérdéseknek, a főrabbi kezében való maradéktalan meghagyásával.

Számos hozzászólás van szerkesztőségünkben. De felkérjük azokat is, akikhez ez ügyben fordultunk, hogy szíveskedjenek mielőbb válaszolni kérdéseinkre, fentiek tekintetbevételével. Nagy szolgálatot tesznek a vélemények és nézetek előzetes tisztázása végett.

W. S.

A palesztinai országos főrabbi állás betöltése

Jeruzsálem. Az askenázi országos főrabbi állás betöltése az arab zavargások miatt december hó 1-ére lett elhalasztva. Az elhunyt Rav Kook főrabbi zcl. utódjává két jelölt jöhet tekintetbe és pedig dr. Herzog irországi főrabbi és Jakob Harlap rabbi, a „Jesiva Merkav Harav” vezetője, Jeruzsálemből.

HETI GLOSSZÁK

Politikai gyilkosságok

Három nagy politikai gyilkosság történt az utóbbi években Európában, amely alarmizta a világ közvéleményét.

Az egyik: Conrad megölte a szovjet képviselőjét Worowskyt, aki a lausannei keleti konferencián vett részt.

A másik: Teitirian, az örmény diák megölte Taalat pasa volt török nagyvezért, aki megölette a diák egész családját, az örmény-irtás idején.

A harmadik: Salom Schwartzbart, aki 1926 májusában megölte Párisban Peltjurát, a fehérorosz vérszomjas generálist.

Három különböző országban történt a háromféle gyilkosság és mindhárom gyilkosság tettesét felmentették. Indokolás az volt, hogy nemes motívumok játszottak közre a gyilkosságok elkövetésénél.

Azért idézzük ennek a három gyilkosság emlékéit, mert rövidesen megkezdődik egy újabb politikai gyilkosság tárgyalása is egy svájci kantonban, amelynél Frankfurter Dávid fog ülni a vádlottak padján. Az a Frankfurter, aki ez év februárjában megölte Davosban Gustloffot, a nemzeti szocializmus svájci vezérét.

Bizonyára emlékeznek olvasóink arra, hogy milyen örületesen nagy propaganda indult meg Frankfurter ellen Németországban. Halál a fejére, — kiállították azok, akik eddig mindig a gyilkosságot, mint megengedett politikai eszközt magasztalták. Még külön liga is alakult, amelynek nincs más célja, mint hogy követelje Frankfurter halálraítélését.

A német sajtó egykor egészen másképpen írt a gyilkosságokról. Így a „Frankfurter

Volt idő...

... amikor még nem használt

NIVEA fogkrémet

Most élvezet a fogait látni, vakító fehérek, egészségesek és erősek. A kiváló nyersanyagokból előállított NIVEA FOGKRÉM tisztántartja a fogakat és kellemes úde leheletet kölcsönöz.

Könnyen habzó!
Csodás ízü!

Zeitung“ 1927 október 26 lki számában a Schwartzbart perről a következőket írta:

Husz évszázadon át tapostak a zsidókon űk. Titusiól Torquemadaig tapostok csizmájuk sarkával a gondolatokkal teli zsidó fejeken. És ime, husz évszázad után az egyik visszaüt, miután minden ország Peltjurát végigvertek rajtuk. Az egész világ tátott szájjal nézi ezt és amikor lélekezethez jut, azt kiáltja: éljen a köztársaság. Schwartzbartnak volt morális ereje ahhoz, hogy dacára annak, hogy nem volt szőke összeesküvő flucsta, mint a németek között oly sok van, nem Femeigyilkos volt, aki idegenek parancsára öl. Nem gyáva összeestűvő volt, aki a Bradenburger Tor körül sétál, nem szőkött, hanem kiállott bátran és azt kiáltotta: vállalom, amit tettem!

Pedig ki volt Peltjura, azokhoz a fenevadakhoz képest, akik ma Németország felett uralkodnak. Kis vérengző-inasok, a nagy „mesterekhez“ képest. Csak epizód — bár rémes epizód — volt, ami Ukrajnában történt,

ahoz képest, ami most Hitler uralma alatt történik.

Frankfurter pere, a szabad Svájc területén fog lefolyni, ahol nem homályosít el mindent, a nemzeti szocializmus köde. És ez ad reményt arra, hogy igazságos ítélet fog elhangzani a Frankfurter perben!

Ahogy igazságos volt, a három nagy per ítélete is!

Roosevelt újra elnök

Nemhogy egy glosszába, de még kötetekbe sem lehetne összeszűriteni mindazt a jelentőséget, amelyet a világ számára jelent Roosevelt elnök újbóli megválasztása az Egyesült Államok és az egész világ szempontjából. Ez a mindkét lábára béna ember, csodákat művelt rövid négy év alatt. Amikor elnök lett, gazdaságilag romhalmaz volt a gazdaság USA, ahol tízmillió ember ténfergett a nagyvárosok uccáin kenyér nélkül és ha hozzávesszük azt is, hogy semmiféle szociális segítség nem állott rendelkezésükre, elképzelhetjük azt az elkeseredést, amelyet a nincstelenségnek ez az infernója keltett a 120 millió köztársaság területén.

És jött Roosevelt és csodákat művelt. Nem haladt a régi mesgyn, nem csinált pa-

Mindennemű

Rheumás

fájdalmaknál, köszvény, idegzsába és hasonló megbetegedéseknél a Togal-tabletták biztosan és gyorsan hatnak. Ha orvosok ezrei ajánlják e szert, Ön is bizalommal használhatja. Meglepően kedvező eredmények olyan esetekben is, mikor semmiféle más szer nem használt. Egy kísérlet meg fogja győzni! Kapható gyógyszerárakban és drogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

Dr. Reiner Imre:

A pozsonyi gettó humora

Mintha csak lánám azt a kedves, derűt mosolyt, amely annak a sok ezer volt pozsonyi bóchernak ajka szélén egyszerre, mintegy varázsütésre végigrebben, amint ezt a nevet olvassák:

— Reb Léb Gross!

Mintha egy csomó frissen szakított illatos rózsaszirmot szórtam volna közéjük: szemükben valami mély, meleg tűz gyullad ki, arcukat pirosra festi a derű és szívükön jóleső, simogató vérhullám csap át. A Reb Léb Gross neve még most, sok-sok esztendővel halála után is olyan kedves varázssal bír, hogy csak mosolygást, derűt fakaszt.

Az alatt az öt évtizednél hosszabb idő alatt, amit 73 éves életéből a pozsonyi jesiván eltöltött, tízezrekre tehető azoknak a bóchereknek a száma, akik örökös hullámban hosszabb rövidebb időre felbukkantak a pozsonyi rabbiiskolán, aztán csendesesen ismét kivertődtek az élet nagy szabad tengerére. Három generációt látott az öreg Gross végigvonulni a jesiván. Együtt tanult a nagyapával és keze alá került az unoka is. A mai ortodoxiának nagy része szemé előtt nőtt fel. Fehér szakállu, ősz emberek, meglelt, javakorabeli férfiak élnek közöttünk, akiknek már ő parancsolt korlátlan hatalommal. És ez az örökké váltakozó, szakadatlan ifjusereg elvitte a Reb Léb Gross híreit szerte az országba, a nevét egész nimbusz fonta körül, szellemes, csattanós ötleteinek és mondásainak egész raja kering a zsidóság között. Az ifjak elvittek a híreit mindenfelé és még a legtávolabbi hegyek közé ékelt, elhagyott, csöpp falucskákban is édesen, szívük szerint kacagtak a zsidó családok a Reb Léb Gross szípközö szel-

lemességén. Így vált ez a sovány, törődött emberke a jókedv és a humor fogalmává és elegendő csak a nevét megemlíteni, hogy a legszomorubb szemekben is örömsugár csillanjon meg, hogy a legfásultabb ajkakon mosoly reszkessen át.

Valóban irigylésre méltó sors: felvidítani, megkacagtatni az embereket. Irigylésre méltó ember, akinek megadatott, hogy varázsszavával elűzhesse a szomorúságot, gondot és bánatot a lelkekből.

És a Reb Léb Gross élete mégsem volt irigylésre méltó.

Ő olyan volt, mint a linoman csiszolt gyémánt. Csak kifelé szórt a vakító sugarakat. Kint az emberek között, az élet fényében a legpompásabb, leggazdagabb színeket játszott. A szemléltet elragadtatta káprázatos ragyogásával. De bent a lelke mélyén hideg, kemény, érzéketlen volt. Csak másokat tudott hangos, derűt, édes kacagásra fakasztani, az ő ajkán még mosoly sem kelt soha. Ami színes, kedves, illatos virág kedélyének örökzöld fáján fakadt, azt mind kiszórt az emberek közé, magának csak a tüskét hagyta. És sokszor, amikor legszípközöbb ötleit végighallgattam, a hátamon hideg borzongás futott keresztül. Az a fagyasztó komolyság, ami a legkacagatóbb mondását kísérte, belemarkolt a lelkembe és úgy éreztem, mintha egy mély, hideg, fekete sír fenekéről tréfálózna egy eltemetett, elkorhadt halott. Érzéketlen hangján egy hosszú, elhibázott élet minden csalódása rezgett át. Szűk, beesett, öreges keblében valaha egy szép és boldog élet reménysége tört össze és eanek az összeomló boldogságnak vad, hátborzongató csörömpölését mindig ki lehetett hallani a legvidámabb ötleteiből is.

Amikor én Pozsonyba kerültem, már tul volt a hetvenen, de azért még festi és szellemi frissességének teljében volt. Szinte most is magam előtt látom, amint ócska, kopott

bolját kinyújtott karjával egyazon egyenes vonalban tartva, sietve végig topog a Vár-úton. Mélyen ülő, szürke sasszemei cikázva mustrálják végig a szemközti jövő bóchereket és aszerint, amint „chosev“, avagy „chocef“ az illető, barátságos, vagy ha ragos tekintetét küld feléje. Az egész emberke csupa csont és azok is igen keskenyek. Hus alig van az egész testén. Az arca beesett, sárga és ráncos mint egy darab ócska pergament. Csak az álla tájkáit fedi egy darabka rövid, ritkás, szürkésfehér szakáll. Ezt örökté veregette, igazilgatta a bal tenyerével.

Most elhalad a Siur Stuben előtt és a Judengasseba, Vártelek uccába tart. Mindjárt az elején egy csöpp fűszeres boltocská van, Fuchs Sámuel méri benne a borsot zsidó utcai kútschefijainak. Ide tér be az öreg Gross is, hogy ellássa magát egy kis kávéval, cukorral az ünnepre, lévén épp szukkosz előtt egy áppal.

De im, egyszerre csak egészen elsötétül az amugyse nagyon világos kis bolt. Az apró kis Fuchs, aki a pult mögött volt éppen elfoglalva, meg se fordult a beállott sötétség látára, hanem egyszerűen, szárazon konstata: — No itt van! Csak felépiteltük a sätort, hát már nyargalva jönnek a felhők.

— Nem felhő az, Fuchs ur, — mondja Reb Léb Gross.

Valóban nem felhő volt. Odakünn mosolyogni igyekezett a fáradt őszi napsugár és azt a darabka égboltot, amit a Zsidó uccából látni lehetett, egy tenyérnyi felhőcske se borította. A sötétséget az okozta, hogy a boltajtóban előbb egy hatalmas nagy láda jelent meg, utána egy természetes postaszolga. Amikor nagynehezen bebujtak az ajtón, a postás lehajította a ládát a bolt közepére, aztán kihálaszva a többi közül egy sárga szállítólevelet, odaszólt a bámuló kis boltosnak:

— Fuchs ur, csomagot kapott.

rancsuralmat és nem készített elő szovjelet. Csak összeült egynéhány igen képzett okos emberrel és megkezdte a hatalmas munkát. Hogy nem minden sikerült neki? Hát nem is vallotta egy percig sem, hogy proféta. De nekilendült és segíteni igyekezett, úgy és ott, ahol lehetett és tudott. Leértékelt a dollárt, ez azonnal fellendülést hozott. Megszervezte a grand ózus közmunkákat, kodifikálta a munkásjóléti intézményeket, korlátlan hatalmat kapott, amellyel élt és nem visszaélt.

Ma újra prosperity van az Egyesült Államokban, az emberek dolgoznak és keresnek, és ha munkanélküli, akkor segítyt kap; ha beteg, orvost; ha segíteni kell, nem úgy jár, mint New York észtesztőden nagy embertömegtől zsúfoltt dzsungeljében, mintha az őserdőben járna. És mindezt Rooseveltnek köszönheti szabad Amerika népe. Hiába fogott ellene össze a nagytőke, a kisemberek millió megmutatták, hogy hálásak neki. Ezt a hálát most kézzelfoghatóan dokumentálták azzal, hogy újra elnökké választották képrázatos nagy többséggel és egyöntetűséggel. A béna elnök fényes elégtételt kapott. Míg régebben a trösztök és a nagytőke egyéb féltisei domináltak az elnökválasztásoknál is, addig most a kenyérkereső milliók akarata győzött.

Csaknem öt millió zsidó él az Egyesült Államokban. Minden téren elsőrangú pozíciójuk van. Szorgalmas tagjai az amerikai társadalomnak és ezt a pozíciójukat irigység nélkül elismeri Roosevelt. Ez az elismerés nem csak abban nyilvánult meg, hogy újévre boldog esztendőt kívánt nekik, hanem abban is, hogy az „agytröszt“-nek nevezett tanács, amely az elnök tetteit irányítja, zsidó tagokkal is dicsekedhet. De a világ egyik leghatalmasabb államának pénzügyminisztere Morgenthau is zsidó és New York állam kormányzója Lehman is, aki az elnök legjobb barátai közé tartozik.

A világ zsidóságának örvendni kell, hogy újra Roosevelt lett az elnök. Ez azt jelenti, hogy négy évig nyugodtan dolgozhat, alkothat az amerikai zsidóság, a hitlerista propaganda, amely oda is kiterjesztette akcióját, nem fog eredményeket elérni. De nem csupán „United States of Amerika“ területén jelentős Roosevelt újból elnökké választása, hanem az egész világ zsidósága szempontjából is.

ból is. Mert míg ennek a szerencsétlen kivénhedt öreg földrésznek embermilliói egymást marcangolják és hihetetlenül gyűlölik, legalább van egy nagy területe a világnak, ahol igazi demokrácia uralkodik, amely a zsidónak is megadja az élelehetőségeket. És bizonyos, hogy Roosevelt akkor is a zsidók mögé fog állni, amikor bántják majd a világ többi részén. Egyszóval: *Örvendjünk mi is annak, hogy a demokrácia győzött és a régi-új elnökekben nem egy új deszpota, hanem a szabad amerikai köztársaság legelső embere ül továbbra is a washingtoni Fehér Háznál.*

Palesztinában

amulett — a horogkereszt

A nemzeti szocialista vezetők és sajtóorgánuk gyakran kihangsúlyozzák, hogy a nemzeti szocializmus nem exportcikk és csak a német népre érvényesek, annak elvei és megállapításai. Ez az elmélet. A gyakorlat azonban más mutat. Épen ellenkezőjét. Így Hitler „Mein Kampf“-ját számos nyelvre lefordították. Többek között Palesztina minden egyes arab könyvtárában is kapható arab nyelven. Azt is megállapították, hogy számos bomba és más ördöklőszerszám, amelyet az araboknál találtak, német eredetűek. Még érdekesebb és mégjobban rávilágít a helyzetre, az a levél, amelyet egy osztrák keresztény hölgy írt szüleinek, októberi keltezéssel. (Természetesen ez még a zavargások idején volt).

Azt írja többek között, hogy az uccákon nem nagyon biztonságos járni. Kevés a turista, ami érthető is. Az ország full van katonassággal. Ha zsidónak nézik az embert, könnyen lehet egy golyót kapni, vagy kézzurást az oldalbordák közé. Ezzel szemben, ha németnek tartanak valakit, akkor ez elég ahhoz, hogy biztonságban járjon valaki az arab fészkekben. Gyakran „Heil Hitler“ névvel köszöntik a németeket, az arab vezetőket. Ha pedig valaki mellé tüzi a horogkeresztet, az olyan mint egy amulett. Több mint valószínű, hogy megvéd minden nagyobb bajtól.

Ha egy kicsit tulzolt is lehet a linzi hölgy levele, azt megállapíthatjuk belőle, hogy a zsidók nagyon toleránsok, mert hiszen hagyják, hogy horogkeresztet büszkélkedjen valaki Pa-

lesztinában. Viszont azt is megtudjuk, hogy Hitler jelvénye, jó passaport még a Szentföldön is, ahol szintén terjesztik a német méltelyt. Hogy pedig mérti türik ezt az angol hatóságok? Ez a legnagyobb rejtély.

„Amulett“ a horogkereszt a Szentföldön — elég szomorú.

Juda Makkabit is gleichschaltolták

Händel-nek van egy oratoriuma, amelyet a nagy komponista, a nagy zsidó hősről, Juda Makkabiról komponált. A zeneirodalom „Judas Makkabäus“ név alatt ismeri, amely kedvelt műsordarabja minden klasszikus zenét kedvelőnek. Németországban természetesen nagyon kínos volt, hogy míg ők a zsidókat fél embereknek hirdetik, vagy alig-embereknek, addig Händel oratoriumot komponált 2100 évvel ezelőtt élt hősről a dicső makkabeusokról. Ezt nem bírta ki a barna szellem és ezért egy Herman Burte nevű náci tehetség, barnára mázolta a szöveget. Az új szövegezésben azt írja Burte, hogy ez a nagy zenemű, „Hős és békemű“ címet kapja, és nem annak dicsőítése, hogy a dicső makkabeusok 2100 évvel ezelőtt harcoltak a római pogányság ellen, hanem — a német nép ujfászületését hirdeti. A német katolikusok lapja, a „Germania“ imponáló bátorsággal a következőket írja erről az „átírásról“:

... Juda Makkabi alakja nem más, mint a zsidók hőse? Nem e inkább igazi, istenhívő hősség ez, amely mindenkoron példaadó lesz az egész emberiség számára? ...

Imponáló ez a bátorság, ahogy ez a lap megírja az igazat a barna örület poklában. De Juda Makkabit, a Händel oratoriumában is detronizálták a Burtek. De Juda Makkabi túlélt ezt is ...

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucurestiben

KATZ orh. kóser restaurant

Bucuresti, str. Carol 32. I. emelet.

A csöpp fekete ember megijed:

— Kérem, én nem rendeltem most semmit. Mi van benne?

— Tartalma: sütemény — olvasta a postás.

— Süteményt pláne nem rendeltem. Jó nekünk, kérem, a kenyér is.

— Ezt bizony mégis magának küldik — erősítgeti a postás. — Világosan ki van írva, hogy Fuchs Sámuel, Vártelek-utca 32

A szerencsétlenül járt emberek méla rezignációjával kérdezte meg még egyszer az elszomorodott boltos:

— Aztán ki küldi azt nekem?

A postás felolvasta:

— Fuchs Géza földbirtokos, Pusztá Kad, Nyitra megye ...

A kis krájlér épp azt akarta mondani, hogy soha életében még ilyen nevű emberről nem hallott, de még mielőtt szóhoz jutott volna, odaugrott Reb Léb Gross:

— Persze, persze. A testvére küldi. A gazdag, földbirtokos testvére, Pusztá-Kadról.

Az, ugye, akinek jószívűségéről már annyit mesélt nekem? Ugye az? Ugye? ...

És a ravasz, két szürke szemével, meg a fejével vállig integetett a kis krájlérnek, hogy mondjon igent:

— Ugye, hogy a földbirtokos testvére küldi Pusztá-Kadról? ... Ugye? ...

És addig intett a kis megzavarodott boltosnak, amíg nagynehezen kihuzta belőle a szót.

— Igen! Az ... a test ... vé ... rem ... a földbirtokos ...

Reszketve, félve, valahogy mégis aláírta a szállítólevelet és a postás távozott.

Kerekre nyílt, csodálkozó tekintettel bámult most rá az öreg Grossra.

— Mi lesz majd velem? Hlsz a más csomagját váltottam ki. Még becsuknak érte.

— Sose busuljon, majd ülök én maga helyett.

Aztán elmagyarázta a kis boltosnak, hogy ez a névrokona, aki történetesen épp ugyanazon házban lakik, mint ő, egyike a jesiva leggazdagabb böcherjainak. Egyetlen gyermeke dugszagdag földbirtokos szülőknél, akik majdnem felvet a sok sütemény, meg a csemege, amit az édesanyja hétről-hétre ládászámra küld neki. Sok szegény böcher meg esztendős számra se lát egy darabka süteményt. Hát most az ünnep előtt majd jól tartja egyszer leglább őket.

Azonnal elő is kerített két markos böcherit, hazavittette a súlyos ládát a lakására, összeverbuváltatott egy sereg szegény, éhes „chosev“ böcherit, aztán felbontotta. A sok sült hus meg sütemény telején egy leragasztott zsíros boríték pihent. Levél volt. A mama levele a kedves, egyetlen fiának. Reb Léb Gross magához vette a levelet, a csomagra meg rábocsájtotta az egész sereg éhes iljut. Egy fél óra múlva csak a fenekén megmaradt morzsák mutatják, hogy a ládában volt is valaha valami.

Ekkor elküldött az öreg a böcherért — amint ő nevezte — a kis Fuchslér. Pár perc múlva már jött is. Amikor belépett a szobába, Reb Léb Gross átnyalabolta a nagy, nyitott ládát és odanyújtotta neki.

Ez nem tudta mire vélni a dolgot és hol a ládában, hol Reb Léb Gross komoly arcába nézett.

— Mit csináljak ezzel a ládával? — kérdezte végre.

Az öreg hangosan rászólt:

— Hát nem látja, hogy egy levél van benne? Az a levél a magáé. A mamaja küldte — ebben a ládában! ... Fogja!

Ezzel odanyomta az álmuló böcher kezébe a ládát, amelynek a fenekén az előbb kivett zsíros levél húzódott meg szerényen.

A jelenlevő bocherek majd széthasadtak nevetésükben ennek a jelenetnek láttára. Amikor

a kis Fuchslér ráeszmélt arra a csinyre, amit rovására elkövetek, hát bizony első pillanatra igen szomorú képet vágott. Egy kicsit fájt a szíve azután a sok finom, hazai sütemény után, amiből neki még csak kóstolóra sem jutott. Később azonban maga is jól nevetett a dolgon és a következő sürgönyt menesztette haza: A ládában küldött levelet megkaptam, de a jelzett húst meg süteményt: tévedésből bizonyára elfelejtették mellé csomagolni. Kérem azonnal utánaküldeni.

A jesván azonban még sokáig nevettek azon a levélen, amelyiket Fuchslérnek az édesanyja egy nagy üres ládában küldött.

Ezt a mondását is mindenki ismeri:

— A Freund vajaz kiflijét — szokta gyakran mondani — bátran szabad egyszerre enni a Grünwald hus-levesével. A bünt magamra veszem. Mert a Freund kiflije épp úgy nem látott soha vaját, mint ahogy a Grünwald levelese soha húst nem látott.

A pozsonyi zsidó temetőben ott kün a dévényi országút mentén sokszor peregték már le a fákról a sárgult levelek, amióta egy szomorú őszi délutánon Reb Léb Gross is kikisértük csöndes látói közé. A szerény kicsi emberke, aki egész életét a szent Tan és az Isteni parancsolatok szolgálatában töltötte, csöndesen pihen egy igénytelen, szürke kövel megjelölt, bemohosodott sirdomb alatt. De már életre kelt a legenda, — hogy néha amikor sötét éjszakákon a szellemek órája üt és a lelkek kiszállnak sirjaikból, a légy szellő valami halk, elfojtott kacagást sodor végig a halál és szomorú tanyája fölött. Azt mondják, hogy ilyenkor Reb Léb Gross sápadt lelke ott kün a temetőben is vidám, derült történeteket mesél az éjjelentéti körje gyülekező halottaknak.

Tungstam

D Duplaspirál lámpa

SZEMÜNKET ÓVJA
KEVESEBB ÁRAMOT
FOGYASZT

Mig másutt meghunyászkodnak,
addig az angol fővárosban,

120.000 ember élő falankszként állotta útját a londoni

East End bejáratánál Mosley antiszemita feketeingeseinek

Sir Oswald Mosley aktívabb antiszemizmusa első nekilendülése csődöt mondott. — »He shall not pass!«

— Amikor barikádokat emelnek a Cable Streeten a zsidók.

— Hullanak a rendőri gummibotok ütlegei, de a londoni zsidók nem hátrálnak. — Mosley gyászos megfutamodása

Hogyan verték ki a horogkereszteseket a gettó utcáiról

Kilenc hűvös sori szentelt a Scotland Yard napi rendőri jelentése London drámai vasárnapjának, amelyen az East End ajtót mutatott Sir Oswald Mosley antiszemita brigádjának. A Scotland Yard szempontjából az egész vasárnapi tüntetés és ellenintézés nem is ért meg többet. Nem történt egyéb, mint hogy a feketeingesek felvonulását és négy népgyűlést nem lehetett megtartani, mert az East End négy utcáját áttörhetetlenül elállta százhuszezer ember, az emberrengetegben nem tudott utat vágni a rendőrség Sir Oswald kétezeröttszáz náciája számára, a Vezér gárdájával visszafordult és rendőri fedezet mellett elvonult a Temze partra és a Trafalgar Square-rei Valóban: ennyi történt és semmi más. De ami a rendőri jelentés kilenc száraz sora mögött van: politikai és emberi jelentősége az East End félelmetes ellendemonstrációjának — az tulnő a rendőri jelentés keretein. Történelmi dráma játszódott le az East End nyugali szélén. Nem a zsidóság: London találkozott itt (először ebben a szomorú korszakban) a megszervezett antiszemizmussal és a felháborodott London állta el az útját a huligánok bevonulásának.

Tulajdonképpen mi történt? Mi volt az előzménye a náciizmus londoni bukásának és hogyan jutottak el a dolgok odáig, hogy nyolcezer rendőrnek kellett megvédelmeznie Sir Oswald Mosley feketeingeseit a felháborodott East End-zsidónegyed polgárságával szemben?

A kihívás

Sir Oswald néhány héttel ezelőtt elhatározta, hogy mozgalmát, amelyet mindeddig senki sem vett Angliában fűszagosan komolyan, sokkal energikusabb formában fogja folytatni. A ni magát a mozgalmat illeti, az meg lehetőségen furcsa keveréke a faszizmus külső formáinak és a német náciizmus szociálpolitikai elgondolásainak. A faszizmustól a nevéet vette át a British Union of Fascists, a hitlerizmustól a diktatórikus gondolatot és — vezérmotívumként — az antiszemizmust, az árjáság jelszavával politikai szélhámját és a szervezés agresszivitását. A párt eddig mindenütt megbukott, ahol a politikai hatalomból részt kért. Sir Oswald, aki tisztában van vele, hogy minden vereség csak újabb reklám számára, most elhatározta, hogy pártjával részt vesz a londoni képviselőválasztásokon és bejelentette, hogy vasárnapra négy helyen óhajtott népgyűlést tartani. Mind a négy népgyűlést az East Enden akarta megrendezni Sir Oswald. Azon az East Enden, ahol a legtöbb zsidó lakik. A szegény zsidók, menekültek, a Whitechapel- és a Limehouse negyedek elesett, nyomorgó zsidósága.

Reklámnak kitűnő volt az ötlet, provokációnak hallatlanul vakmerő. Az East End mint

felbolygatott méhtas mozdult meg a bejelentésre. Stepney, Hackney Poplar, Bethnal Green polgármesterei a belügyminisztériumhoz fordultak azzal a kéréssel, hogy ne engedélyezze a népgyűléseket, mert lehetetlen lesz a vérontást elkerülni. George Lansbury, a munkáspárt leaderje ötnegyed óráig tanácskozott a belügyi államtitkárral. A belügyminisztérium azonban ragaszkodott a régi angol liberalizmus elvéhez: Sir Oswald Mosley feketeingeseinek épúgy joguk van népgyűléseket tartani, mint a kommunistáknak. Szombaton reggel engedélyezték a népgyűléseket és a felvonulást.

»He shall not pass!«

Szombaton délben megmozdult az East End. Hangszórókkal felszerelt autók száguldoztak be az uccákat és a hangszórók ezt a pár szót bömbölték az uccai forgatagba: »Keep out Mosley!« (Ne engedjétek be Mosleyt!). Az uccasarkokon csoportok, tömegek verődtek össze és amikor egy-egy hangszórós autó elsiklott mellettük, fel-felhangzott a válasz. Foch marsallnak a helyi viszonyokra alkalmazott történelmi mondása: »He shall not pass!« (Nem fog keresztül jutni!) Az East Endnek most már megvolt a slogan-je, a jelszava, válaszul Sir Oswald kihívására: »He shall not pass!«. Szombaton délután ismeretlen emberek sugták egymásnak az East End uccáin . . . he shall not pass . . . kis vendéglőkbe, rozsragu kocsmákba bekiállotta éjszaka egy-egy felbukkanó fantomszerű árnyék . . . He shall not pass. Vasárnap reggelre a munkáspárt hangszórós autói is átverték a jelszót és a Limehousetól—Bethnal Greenig ott uszolt a levegőben a csatakiáltás: He shall not pass!

Vasárnap délben senki se tudta pontosan, milyen útvonalon akar betörni az East Endre Sir Oswald feketeinges brigádja. Világos volt azonban, hogy aki a nyugati tájakra jön, annak csak két útvonal áll a rendelkezésére: vagy a Minorities-en végig Aldgate-ig és azon keresztül Whitechapel felé, vagy a Cable Streeten és Lemen Streeten át a Commercial Roadra. Déli tízenkét órára az East End lakossága mind a két útvonalat megszállta. Egyedül és csoportosan, apróbb csapatokban és kettesével-hármasával jöttek az emberek, férfiak és nők, sapkás, egyszerű emberek és jól öltözött urak . . . egy órakor mozogni nem lehetett az East End felé vezető uccákon. Zsidók? . . . Bizonyára. Zsidók is. De a tömegben sokkal több volt a nem-zsidó. A tiszta árja. London volt ez a tömeg, a szájrétű, hatalmas, félelmetes, nagyságában és kevertségében gigászi, kifürkészhetetlen London, amely eljött, hogy a harcias antiszemizmust ne engedje bevonulni az East Endre. He shall not pass!

III. számú közlemény.

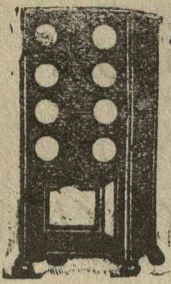
Olvasóinktól több oldalról beérkezett érdeklődésre közzölhetjük a Dura Művektől kapott azon információt, hogy a savmentes anodelemeknél a minőség még sokkalta fontosabb szerepet játszik, mint a régebbi szalmiákos elemeknél. — Ha tehát kitűnő és zavartalan vételeire súlyt helyeznek, úgy felhívjuk a rádiótulajdonosok b. figyelmét a „DURA REX ANODEMEKRE, melyek 3 lámpás készülékhez felelnek meg, ennél nagyobb rádiókhoz pedig a háromszoros teljesítményű „DURA REX-TRIPLE“ ANODEMEK használandók. — A Dura Rex elemek speciális és szabadalmazott eljárás szerint készülnek és kivételesen nagy teljesítményűek. — A Dura gyártmányok elsőrangú minősége közismert és értesülésünk szerint a Dura Rex elemek ezen kivánalomnak még fokozottabb mértékben felelnek meg. — Minden viszontelárusítónál kaphatók, technikai felvilágosítással a gyár szívesen szolgál.

Barrikád

Déli egy óra felé egyszerre egy üres teherautó fordult be a Cable Streeten. Ijesztően hirtelen fordulót vett . . . a soffőr leállította a motort, kiugrott és a gép a következő percben felfordult. A soffőr elünt a tömegben, amelyből vagy husz ember hirtelen előrohant és vaslemezeket, drótokat, mindenféle törmelékkel dobott a felfordult autóra, amelyből percekben belül áttörhetetlen barrikád lett. A tömegből újra felhangzott a kiáltás »he shall not pass!« és a barrikád egyre magasabb, egyre szélesebb lett, elterjeszkedett az egész utcasten, amelyen nem lehetett többé közlekedni. Egy csapat gyalogos rendőr fordult be ebben a pillanatban a Dock Street felől, gummibotok emelkedtek a levegőbe, a tömeget hátraszorították, de a barrikád körül most már ezrek és ezrek álltak, lehetetlen volt az uccát megtisztítani. Messziről vezényszó hallatszott . . . lovasrendőrök közeledtek lépésben . . . de a tömeg várta őket. Négy üzlet üvegtábláit zúzták össze, az üveget szélszórták az utcaste és amire a lovasrendőrök megérkeztek, az üveggel teleszórt Dock Street is járhatatlanná lett. Az emberek nevettek, a rendőrök mosolyogtak, a tömegből most már vezényszóra harsant fel a kiáltás: »He shall not pass!« Ide nem vonul be ma Sir Oswald Mosley antiszemizmusa . . .

Messzebb, északon, egyre súlyosabb lett a helyzet. A Commercial Road és a Witechapel Street sarkán, az ugynevezett Gardiner's Cornernél a rendőrség azt a parancsot kapta, hogy szorítsa vissza a tömeget vagy kétszáz lépésnyire. A tömeg azonban nem tudott és nem akart visszahúzódni, hogy Sir Oswald huligánjainak az útját szabadon tartsa. A rendőrök nyomták az embereket, kopogtak a gummibotok, néhány rendőrrévolverből vaktöltésekkel lövéseket adtak le, egy csomó ember vérző fejjel esett el, vagy egy tücat rosszul lett a tolongásban, mentőkocsik szíriénája sivatott bele a lármába — de a tömeg nem mozdult. Harmincezer ember ezen az egyetlen ponton, végeláthatatlan tenger, mozdulatlan élő fal, amelyen nem lehetett részt ülni.

Három órakor bukkant fel a feketeingesek első csoportja. Nyugat felől jöttek, a Lower Thames Streetről és a Royal Mint Streetbe fordultak be. Drótsővényvel védett teherautókból ugráltak ki, kétoldaltól rendőrök vették őket körül. A Mint Street sarkán a tömeg meg akarta rohanni Sir Oswald előőrseit, de ekkora már olyan erős volt a rendőrkordon,

SOK TIZEZER megelégedett vevő bizonyítja hogy a
„ZEPHIR“ kályha az összes kályhák között a
LEGJOBB

10 kilogramm fával fűt egy normal szobát 24 órán át.

Gyártja:

Szántó D. és Fia Oradea

Kapható mindenütt.

Kérjen díjtalan árjegyzéket.

hogy nem tudtak keresztülmenni rajta. „*Ki a fekete patkányokkal!*” hallatszott a Mint Street felől, mire a feketeingesek szavalókórusban kiállották vissza: *Zsidók... Zsidók... Ki a zsidókkal.*

Jön és fut a Vezér

Messziről szirénabugás hasított át a hangzavaron... motorbiciklik puffogása hallatszott... autók, motorbiciklik feketeinges uniformisok bukkantak fel és egy perc múlva csukott fekete lüszinjából kiugrott a Vezér: Sir Oswald Mosley. A feketeingesek német köszönéssel fogadták, a tömegből dühös kiáltások hangzottak fel, a Cable Street és a Minories felől pedig valami félelmetes hangorkán zúgott fel. Az emberi barrikád, az élő fal valahogyan megtudta, hogy Mosley megérkezett és zúgva, fenyegetőzve morajlott fel... Ebben a pillanatban ez volt a helyzet: a Royal Mint Street sarkán állott Sir Oswald Mosley autója, mögötte és körülötte néhány száz feketeinges, a csoport körül rendőrgyűrű. A környező utcákon rendőrkordon birkózott a várakozók vasgyűrűjével. Sir Oswald tanácsátalanul állott egy pillanatra. Ekkor egyszerre odalépett hozzá egy rendőrtiszt, Sir Phillip Game.

— Sajnos, a tüntető körmenetet nem engedélyezhetem — mondta. — A rendőrség képtelen megbirkózni a tömeggel a szabad utat nem biztosíthatom az önök számára és

így nem marad más hátra, mint hogy betiltsuk az egész processziót.

Sir Oswald megbicentette a fejét megfordult, beszélt a kocsiába és elhajlott. Utána a feketeingesek. A tömeg irítozatos nyomást adott a rendőrkordonnak, amely lassan lassan engedett. Lépésről lépésre nyomult előre száz-ezer ember a Lower Thames Street felé. A rendőrkordon is, a tömeg lassan oszlik fel. Egy óra múlva még mindig kavargó az utca. Az East End, amely most kiharcolta a magának és megfutamiotta Sir Oswald feketeingesét, most jókedvű, barátságos, fraternizál a rendőrökkel és kisebb csoportok vidám nótákat énekelnek. Többek között nőiát arról a bizonyos hercegről, aki tízezer emberrel fel és alá sétaltatta a mezőn és amikor az ellenség megjelent, elmasírozott...

Az utójáték? ... Egy pár hirtelenében rögtönzött népgyűlés a Victoria Square-en a Hyde parkban. A Hyde Parkban száz ember hallgatja a feketeinges szónok dörgedelmes frázisait a zsidó veszedelemről. A Victoria Square-en mérges közbeköltások hangzanak. Sir Oswald antiszemita nyilatkozatot ad a sajtónak arról, hogy a zsidóság erőszakkal fojtotta belé a szót az East Enden. És közben leszáll az októberi este Londonra, az East Enden kigyulnak a lémpák és a kiskocsmákban, a szegényes vendéglőkben az emberek jókedvűen beszélnek el Sir Oswald Mosley futásának történetét. Nem jutott be az ő kerületükbe. He did not pass...

A német civilizált pokolból menekülve

Három zsidó fiatalember vándorlása a paraguay-i őserdőben

A német zsidóságból négy esztendő alatt csaknem százezer ember vándorolt ki, a világ minden részébe. Egy tekintélyes rész Palesztinába igyekszik, de sokan elkerülnek más világrészbe, ahol új életheletőséget keresnek maguknak. A fiatalság helyzete könnyebb. Elindulnak a bizonytalanságba és érzik tudják, hogy nincs visszatérés, mert ott várja őket a nemzeti szocializmus lelki nyomora és minden életheletőséget elzáró kerülhetetlen zsidóellenes politikája, — szembe velük, ott az őserdő, a maláriás moszkító tömegeivel és egy primitív életberendezéssel.

Hurt, Ernst és Horst levelet írtak a brazíliai határról, Pedro-Juan-Caballeroból.

Május 6 án érkezünk Asuncion-ba, Paraguay fővárosába — írják. A kikötőben várt bennünket az érkezők segélyezésére alakult bizottság kiküldöttje, aki egy irodában felvette a szükséges adatokat. Ennyi volt az egész, amit kaptunk a segélyegylettől. Vagyis még valamit. Egy szobáról is gondoskodott hármunknak, de ott nem laktunk, csak egy éjszakán át. Tell volt kellemetlen bogarakkal. Assuncion fővárosnak 100.000 lakosa van. Egy aszfaltozott főuccája van, a „Las Palmas”, itt vannak az üzletek is. A többi uccákon olyan kövezet van, hogy az autók csak a sineken tudnak menni,

különben borzalmasan összerázzák magukat az utasok. A házak nagyon elhanyagoltaknak néznek ki, mert a háború, amelyet Bolíviával folytattak, nagyon lerongyolta az országot. Sok hadirokkant is van, akiknek lábuk amputált. Villanyvilágítás van, de csatornázás nincs. Az emberek nagyon jóindulatúak, indánok és spanyolok keveréke. Udvariasak és jószívűek.

Megkérdeztük, hogy miért van olyan sok amputált hadirokkant? Azt válaszolták, hogy ez a sajátságos harcmodornak következménye, amely a Chaco-ban divót. Rendszerint az őserdőben használatos hosszú késsel hadakoztak és nem lövegyverrel. Az ezzel ejtett súlyos seb után nem következhet más, mint amputáció. A szegényebb lakosság mezitláb jár, gyermekeket már kora ifjúságukban kenyérkeresetre fogják és a gyárakban csaknem ingyen dolgoztatják őket. Kenyérkereseti lehetősége leginkább a szakszerűen képzett iparosnak van. Van kereseti lehetőség, de a jövedelem alig elég arra, hogy a legszükségesebbet megkeresse vele a kékezü munkás.

Az egész országnak egy millió lakosa van. A bevándorlók nagy nehézséggel küzdenek. Bár ingyen földet kapnak, azonban amíg ott „gyökerel éresztenek”, sok nehézséggel kell megküzdjenek. Kétszer esznek naponta, húst, rizst, manjokot és paszulyt. A tehené-

szel sem lehet rentabilis, mert egy-egy tehén a láplálkozási nehézségek miatt legfeljebb három liter tejet ad naponta. A kapott föld tíz évi megmunkálás után, az illetők birtokába megy át.

Tovább mentek...

A három német zsidó ifju elhatározta, hogy nem maradnak Asuncionban, hanem átmennek Braziliába. Ezért egy teherautóra kerekedtek fel, amely két és fél napi keserves ut után letette őket a határon. Az őserdőben keréknyom után mentek, az árúk tetején ültek és éjnek idején az őserdőben aludtak, pokrócokba bebugyolálva. Amikor keserves ut után megérkeztek, Pedro Juan Caballero-ba, a határállomásra, akkor tudták meg a brazil határrendőrségtől, hogy nem tudnak átmenni az országba. Ponta Pora a brazil város, amelyet csak egy ucca választ el a paraguayi várostól...

Egy német családnál

Mit volt mit tenni a három ifjunak, egy ottani német családnál maradtak és elhatározták, hogy baromfi tenyészetet rendeznek be. De nem akartak készületlenül hozzákezdeni, hogy nyakára hágjanak annak a néhány száz márkának is, amelyet hazuról hoztak, ezért előbb tanulgatják a nyelvet, megismerkedni a viszonyokkal és közben bambusz nádól egy baromfi farmot építenek, egy rendelkezésükre bocsátott földterületen. A „guarani” nyelvet beszélik és nem a spanyolt. Ez rokon nyelv azzal, amelyet az őslakók használtak.

Pedro Juan Caballero-ban elég kibírható a klíma. Két hónapon át nagy viharok vannak, esőzések, de háromszáz napon át nagy melegség. A vizet bambusz nád vezetéken át irányítják.

Igy próbálkoznak a német zsidó ifjak, a brazil-határon azzal, hogy megélhetést találjanak és existenciát, távol Délamerikában.

Szomorú küzdelem ez, ugyszólván hiteltelenné tetszenek, hogy európai viszonyokhoz szokott, ebben felnőtt kultúrált emberek kénytelenek kalandok után járni, messzi földre menni, tízezer mérföldet utazni hajón, őserdőn keresztül menni, éleveszély között: mert nem jut kenyér nekik ott, ahol kívülük hetven millió német kap megélhetést.

Kurt Adler, Ernst Herz és Horst Wolff — szegény fiúk...

Conrad Henlein lapja uszit a zsidók ellen

A csehszlovákiai nemzeti szocialista párt, amelynek vezére Conrad Henlein, egy lapot is ad ki, „Die Zeit” címen, amely a szudita német vidékeken rejtett kampóskeresztes propagandát üz. Amikor a csehszlovákiai néci-sajtó még nem erősödött meg, akkor szvesen vetik „német propaganda” címen a zsidók pénzét is. A reichenbergi és brünni zsidók külön megfizetésnek vetik, hogy elvették a pénzüket propaganda célra a Henlein legények. Most már érzik tisztán, hogy nemzeti szocialisták céljaira adták a pénzt és ha eddig nem tudták volna, akkor megláthatják a „Die Zeit” hátsóbjairól, amely állandóan hemzseg a zsidóellenes kirohanásoktól. Most például a „Die Zeit” átvett egy cikket a német-országi náci sajtóból, amely Litvinovról szól és többek között a következőket írja a nagy szovjet-orosz köztársaság külügyminiszteréről Litvinovról:

— Litvinov ur rejtély. Ki akadályozza ezt a kövér, rövidlélekzetű embert abban, hogy természetének legmegfelelőbbet tegye: és pedig, hogy üzletet nyisson a londoni City egyik félreeső uccájában, vagy New-Yorkban, Chicagóban, vagy Sanfranciskóban. Valamilyen szolid üzletet, egy szolid brancsban, vagy egy unszolid üzletet a barátjáné nevében. Mindenesetre egy üzletet, ahogy ősei évszázadokon át csinálták, kaffánjukba beburkolózva. Miért nem üzi régi foglalkozását, valami engros bürüzletet, és nem világforradalmat készítene elő. Csak ugy lehet világpolitikát üzni, ha olyan államalkotó elemből ered, amely saját talaján áll és nem olyanból, amely két évezrede csak a kereskedelemhez szükséges őslakosoknak hódolt.

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5697

Péntek: Chesvan 28, nov. 13.

Szombat: Chesvan 29, nov. 14.

Heti szidra: תולדות

Heti haftóra: חקר חדש

Ros chodes bentsolás.

Vasárnap nov. 15 én: Ros chodes Kiszlev.

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4:30

gyertyagyújtás 4.40

Istenistelef kezdete 4:50

Szombat befejezése 5.47

Thomas Mann levele . . .

A zsidók nagy energiájára szüksége lesz még a világnak.

Az emigrációban élő Nobeldíjas nagy német író: Thomas Mann levelet írt Manfred Georg-nak, aki a Nekuda Verlagban megjelenő „Jüdische Revue-i” szerkeszti. A levél a következőképpen szól:

Küssnacht Zürich 1936 október hó.

Igen tisztelt uram,

a nekem küldött „Jüdische Revue”-ért hálás köszönetem fejezem ki. Örömmel olvastam azokat a magasröpi kritikákat, és azokat a valódi irodalommal telített sorokat, amelyekkel telített az Ön által szerkesztett névs lap. Arra a kérdésre, hogy miért nem szabad elkeseredni a jövő felett, a zsidó népek? — engedje meg, hogy a következőkben válaszoljak. A zsidósághoz fűződő személyes kapcsolataim az határozza meg, hogy zsidók között találtam meg a legjobb barátaimat és legnagyobb ellenzőimet is, természetesen személyi hangulataim szerint is legszívesebben róluk mondok jót és rosszat is. Annyi sokféle zsidó van, hogy nem merném magam fenntartás nélkül filozofizálni nevezni. A német antiszemitizmus azonban, amely egy fajtól meg-mitosz eredménye, részéről nagyon utálatos és megvetésre méltó. Ez a nagyon jelentéktelen és kis emberek — szükségantiszemitizmusa. „Senkise vagyok — de nem vagyok zsidó” ebben kulminál érzésük. Nem „liberális világmegeválást érzés”, hanem egyszerű vallási érzés akadályozta meg mindenkoron, hogy ennek a kilengésnek a legcsekélyebb mértékben is helyeselni tudnék.

Mindannyian egy anyagból vagyunk. Az emberiségnek egy ilyen megnyilatkozási formáját, mint a zsidóság, megtagadni — amely különösen sokban járul ahoz hozzá, hogy nyugati emberekké lettünk, — elfeledkezést jelent magáról az istenségről.

De ezenkívül neveléses is. Mert vég-eredményben nem az élethez való jogról van szó, hanem a szükséges életerőről — és ebben nem szenved hiányt a zsidóság.

Goethe mondta: Ői a világ legálhatatosabb népe, ők voltak, vannak és lesznek, hogy az Ur nevét az idők végtelenjéig hirdessék. És amit Goethe mondott a németekre, hogy nem tűnhetnek el a földről, mert nem teljesítették azt a feladatot még a földön, amelyre küldettek, ugyanezt mondhatjuk a zsidóságra is. A zsidók sorsa bizonyos szempontból azonos a németekével: És talán ebből is magyarázható részben, a németek ádáz antiszemitizmusa.

Meggyőződésem, hogy a zsidók nagy energiája még arra akkumulálódik, hogy a világ szociális igazságait érvényre juttassa. Erre méltóvá teszi okossága, szenvedéseiben való edzettsége, régi vére, szellemisége és rátermettsége. Nem lehet megsemmisíteni a zsidóságot. Sok-sok vihárt tul élt már és egészen bizonyos, hogy ezt a vihárt is túléli majd, amelynek szenvedéseinek sulya alatt most görnyed. Igaz hive:

Thomas Mann.

— Őszi és téli női divat kabát, costum és ruha szövetek

nagy választékban KERTÉSZ női divat

áruházban Oradea, Piața Reg. Maria 1.

— Egy elsodort német emigráns tragédiája. Heinz Liepmann, a neves hamburgi író most Londonban élt és a napokban bíróság elé került, mert jogtalanul 13.5 gram morfiumot szerzett magának. Védője többek között a következőket mondta: „Liepmann 1933-ban mint zsidót és mint pacifista írói koncentrációs táborba zárták, ahol bántalmazásoknak volt kitéve. Augusztusban sikerült megszöknie a foglyatáborból. Párisba ment, ahol négy hónapra át orvosi kezelés alatt állott. A foglyatáborban elszenvedett ütésektől tizenkét nyitott seb volt a testén és elmezavarokkal is küzdött. Párisból Londonba ment, Londonból Newyorkba, ahol két hónapig kórházban feküdt. 1935-ben tért vissza újból Londonba. A morfiumot először orvosai írták elő, fájdalomnak enyhítésére, majd később önmaga szerezte azt magának.” Az angol bíróság január 5-re halasztotta az ítélethozatalt, miután Liepmann megígérte, hogy tartózkodni fog a morfiumtól. Ha január 5-ig megszegi ezen ígéretét, úgy elzárással büntetik.

— Amerikai érdeklődés a palesztinai kérdések iránt. *New York.* Az United Palestine Appeal évkönyv megjelenése alkalmából, Wadsworth amerikai konzul levelet intézett Nathan Strausshoz, amely Palesztinával foglalkozik. Többek között azt írja, hogy az amerikai vezető államférfiak újévi nyilatkozata jelzi azt a megbecsülést, amelyet az amerikai közvélemény is érez a zsidóság iránt és becsüli azt a munkát, amelyet a zsidóság kifejt az azon a földön, amelyen a kereszténység bölcsője is ringott. A most Palesztinában lakó 400.000 zsidó közül 10.000 amerikai polgár van. És abból a 300 millió dollárból, amelyet eddig a zsidóság investált Palesztinában, 33 milliót fektetett be az amerikai zsidóság. Nem kell külön kiemeljem — írja az amerikai konzul —, hogy a mostani nehéz időben mennyire fontos, hogy a konszolidációhoz az amerikai konzulátus is megtegye mindazt, amit szükségesnek lát, a konszolidáció érdekében.

— Egy árja gyermek levele egy ujsághoz — zsidókérdésben. *Köln.* A „Westdeutscher Beobachter” közöl egy levelet, amelyben egy olvasó kérdi a laptól, hogy miképpen viselkedjék a szülő, amikor gyermeke hazajön a hittanórától és kérdéseket tesz fel, amely szöveg ellentétben van azzal, amit eddig a szülőktől hallott a zsidókat illetően. Egy kislány esetét írja, aki anyjától folyton azt hallja, hogy ne menjen zsidókhöz vásárolni, viszont a tanítója, a hittanórán azt mondta, hogy Mózes adta a tíz parancsolatot, hogy azt elterjessze az emberek között. És Mózes — mégis zsidó volt. A lap szerkesztője megjegyzi, hogy várni kell, amíg hasonló kérdésekkel fordulnak hozzá szülők. De addig is kijelenti, hogy a szülőknek oda kell hatni, hogy a gyermekek olyan kompromisszumos oktatást kapjanak, amely nincs ellentétben a szülők elveivel.

— Constanta-ban, a »Tel-Aviv«, legjobb hírnévnek örvendő és szigorúan orthokóser vendéglő, *Str. Traian 14* szám alatt, Melamed Ignác (Sibiu) irányítása mellett, megnyitott. Elsőrangú ardeali konyha. Olcsó árak. Szükség esetén megfelelő lakás.

— Szombaton nem dolgozhatnak német asszonyok zsidók házában. A „Trierischer Landeszeitung” jelentése szerint a trieri bíróság legutóbb öt zsidó bűnügyét tárgyalta, akik a német vér védelméről szóló törvény ellen vétettek. Az egyik vádlott hatvan éves, a többi mind hetven éven felüliek. Az a bűnük, hogy az elmúlt év decemberétől ez év júniusáig egy 38 éves német asszonyt és annak 14 éves leányát péntek esti és szombati házimunkára vették igénybe. Mind ezért a hatvan éves vádlottat hatélt elzárásra, a többi fejenként kétszáz márka pénzbírságra ítélték.

KOPROL neve egymagában is garancia a minőségért. Ügyeljen, hogy a KOPROL név a csomagoláson rajta legyen!

— Zsidó Nobel-díjas professzorok Ausztriában. *Graz.* Az 1936 évi fiziológiát és orvosi Nobel díjat dr. Otto Loewi udvari tanácsos, grazi egyetemi tanár nyerte el. Loewi egyetlen zsidó nyilvános rendes tanára a grazi egyetemnek. Apja kereskedő volt a Majna melletti Frankfurtban. A konzervatív német zsidók szokása szerint napsonta Talmudot tanult és minden zsidó kulturális megmozdulást a legmesszebbmenően támogató. Otto fiát is zsidó szellemben nevelte. A Nobel-díjas tudós tagja a grazi zsidó hitközségnek, de zsidó közösségi munkát főleg a Bnei Brit páholyban fejt ki. A gráci hitközség ünnepi ülésén választotta meg a kiváló tudóst dísztagjává. Loewi professzor az osztrák egyetemi tanárok közül az ötödik, aki Nobeldíjat nyert. Az öt közül három zsidó: dr. Robert Bárány, aki nem kapott tanszéket a bécsi egyetem és Upsalában, Svédországban vállalt állást, Langsteiner professzor, aki Amerikába vándorolt és Loewi professzor. Fried, aki szintén osztrák zsidó, annak idején megnyerte a béke Nobel-díját.

— 30 éves kereskedelmi érettségivel bíró és szép ingatlannal rendelkező fiatalember feleségül venne megfelelő hozománnyal rendelkező urileányt. Bővebben „Mirea” házasságközvetítő irodánál, Cluj, Regele Ferdinand 116.

— Streicher halálbüntetéssel akarja sújtani a fajgyalázást. Az angol lapok terjedelmesen közlik Julius Streicher, a német Sűrmer vezér legutóbbi beszédét, melyet Bielefeldben tartott vasárnap. Streicher ez alkalommal kijelentette, hogy a nürnbergi zsidótörvények véleménye szerint elégtelenek és nemzeti szocialista Németország vezetői aifól sem fognak visszariadni, hogy halálbüntetéssel sújtsák a fajgyalázást. Bejelentette, hogy ilyen értelmű törvényjavaslat van készülőben.

— Siesta Szanatórium Budapest, I. Ráth György ucca 5., a főváros egyik legideálisabban fekvő gyógyintézete. *Bel- és ideggyógyászat, sebészet, szülészet, nőgyógyászat, urológia, stb.* Röntgen, kémia és mikroszkopiai laboratórium. Elektrocardiograph (szívvizsgáló). Krogh féle alapanyagcsere vizsgáló készülék. Enterocleaner (bélfürdő). Modern vizgyógyintézet. Orvosiilag vezetett villanyüzemű konyha. Elsőrendű ellátás. — 9700 négyszögöles park. — Olcsó árak!

— Nagy nemzeti szociálista zavargások Danzingban. *Varsó.* Tegnapelőtt nagy nemzeti szociálista zavargások voltak Danzingban, amelyek során lengyel állampolgárokat is inzultáltak. A „Kurrier Polonia”, a lengyel kormány hivatalos lapja, szégyentelen provokálásnak mondja a danzigi zavargásokat. Minden egyes lengyel alattvaló ellen elkövetett merénylet, az egész lengyel nép elleni provokáció. A lapok szerint csak a meglámabdolást bírta el a rendőrség, ellenben a támadókat futni hagyták.

— Kevesebb objektivitást — orvosi dolgokban. *Berlin.* Az „Aerzteblatt für Berlin” című lap közli Dr. Kurt Klare egy beszédét, amelyben elmondta, hogy orvosi dolgokban ki kell kapcsolni a zsidókat, még a szakirodalom terén is. Klare professzor végül így fejezi be „Azoknak a zsidó szerzőknek munkáit, amelyek Ausztrián vagy Svájcban át jönnek be hozzánk, kevesebb objektivitással kell kezelni, mint ahogy eddig tették”.

*En testben
en lélek*

taratja a közmondás.

Teste épségét, frissességét
megörzi, ha

PALMA

sarkon
jár.

— Neumann professzort Londoba hívták a beteg Mary királynőhöz. *London.* Lapunk múlt számában megírtuk Neuman professzornak, a híres bécsi fülspecialistának prágai tartózkodását. Ezúttal meg arról érkezik hír Londonból, hogy Mary özvegy anyakirálynő megbetegedett. A megbetegedéssel kapcsolatban az a hír terjedt el Londonban, hogy táviratiilag a beteg anyakirálynőhöz hívták Neuman professzort, aki nemrégiben VIII Eduard királyt is kezelte. — Az oxfordi egyetem meghívta Heinrich Neumann professzort, az angol király orvosát és a bécsi egyetem tanárát, hogy tartson néhány előadást. Neuman professzor a közeli hetekben valószínűleg Angliába utazik, ahol a király audencián fogja fogadni.

— A csehszlovák közoktatásügyi miniszter bankettet adott egy párisi zsidó tudós tiszteletére. *Prága.* A napokban Prágába érkezett Louts Eisenmann professzor, a párizsi egyetemen a szláv nyelvek és irodalom tanára és kiadója a „Le Monde slave” és a „Le Revue historique” című folyóiratoknak. A zsidó származású tudós számos alapvető művet írt a szláv népek kultúrájáról. A nagyszerű tudós tiszteletére dr. Emil Fränke közoktatásügyi miniszter vacsorát adott, amelyen megjelent dr. Krofta külügyminiszter, Lacroix, a prágai francia követ, Faucher tábornok, a francia katonai misszió főnöke, az egyetem rektora és számos más notabilitás.

— A Daily Express körkérdést intézett olvasóihoz, a Palesztina kérdést illetőleg. *London.* A nagy londoni napilap, a „Daily Express” körkérdést intézett olvasóihoz arravonatkozólag, hogy milyen a felfogásuk a Palesztina kérdésben. 46.000 olvasó válaszolt. Az első kérdés így szólt: A zsidók ügye mellett van Ön? Ebből erre 20.412 válasz igenlő volt. Az arabok ügyét pártolja Ön? Ez volt a második kérdés. Erre 10.155 olvasó válaszolt igennel. Arra a harmadik kérdésre, hogy sem a zsidók, sem az arabok mellett, hanem a mandátum szellemének végrehajtását kívánják, 16.000-en szavaztak. Sokan egyik kérdésre sem válaszoltak, hanem levelet írtak, amelyben azt közlik, hogy leghelyesebbnek vélik, ha az arabok és zsidók melletti kényszerűségnek. Sokan ama véleményüknek adtak kifejezést, hogy mivel sokkal több zsidó lakik Angliában, mint arab, a szavazást ez erőteljesen befolyásolja. Erre a lap válasza az volt, hogy legnagyobb részben angolok küldték be véleményüket Délangliából, Walesből és Skóciából.

— Az amerikai zsidó nők, a palesztinai tovább bevándorlásért. *Bostonban,* az amerikai zsidó nők pionirszervezete ülést tartott, amelyen Chaim Greenberg cionistavezér is előadást tartott. Beszédében azt követelte, hogy a Palesztinában rövidesen vizsgálatot tartó királyi bizottság vegye tekintetbe az ország felvevőképességét és a bevándorlás szabályozását ilyen alapon javasolja.

— Az angol liberális párt az antiszemizmus ellen. *London.* A liberális párt londoni executívája hivatalos kommunikét adott ki, amelyet megküldött Baldwin miniszterelnöknek és Simon belügyminiszternek is. A liberális párt executívája legnagyobb megvetésének ad kifejezést afölött, hogy Angliában szervezett zsidóellenes támadások zajlanak le. Nyugtalanok amlatt, hogy ezek az excessusok ismétlődhetnek, amint hogy a londoni East End-ben számos polgár ellen megnyitkozott s amelyek ha tovább is folytatódnak, akkor erősen veszélyeztetik a gyülekezési jog és szabadvéleménynyilvánítás jogának eddigi szabadságát. Ezért felszólítja a párt a minisztert, aki erre a parlamentben ígéretet is tett már, hogy a legszigorubb intézkedéseket tegye folyamatba, nehogy ezek a kilengések megismétlődjenek és tiltsa be minden olyan tömegfelvonulást, amely a zsidó polgárok személy és vagyonbiztonságát a legcsekélyebb mértékben is veszélyeztetné.

— Esztországi hírek. Miután a brüsszeli állatvédők világkongresszusa elhatározta, hogy az egész világon akcióba lép a zsidó vágatás eltávolítása érdekében, ennek kihatása Esztországban is megmutatkozik. Az eszi állatvédők liga memorandumot küldött a kormánynak, amelyben arra kéri, hogy tiltsa el a zsidó vágatást. Illetékes helyen kijelentették, hogy a beadványnak nem lesz hatása. Évekkel ezelőtt már a földművelésügyi miniszterhez fordultak hasonló kéréssel, de az visszautasította. A nagy vágóházak képviselői, szakvéleményükben ama nézetüknek adtak kifejezést, hogy a rituális vágás egyáltalán nem állatkinzás. Összesen 4400 zsidó lakik Esztországban és ez nem teszi számukra lehetővé, hogy az új alkotmány szerint szükséges 8000 szavazatot felhozzák, amelyek egy képviselőnek a parlamentbe való beküldését lehetővé teszi.

A nők után megfordulnak a férfiak, hogy gyakran kellemetlenül csalódnak, mert a mozgás, tánc, sport gyakran visszataszító testszagot okoz. Többnyire mi magunk nem is érezzük, mert az ember szaglószervvel mindennemű saját szag iránt eltompultak, képtelenek vagyunk a másokat zavaró kellemetlen illatot észrevenni. Nem akad senki, aki fel meri hívni figyelmét erre a kinos állapotra. A bajt megelőzendő, ajánlatos minden alkalommal, mely izzadsággal jár, szagtalanító és frissítő valódi LYSOFORM lemosást használni. A biztos hatású és megbízható LYSOFORM csak zárt üvegben valódi, kimérve nem kapható.

— Nagy a németországi zsidóság téli nyomora. A német zsidóság birodalmi képviselete, amely husz nagy szervezetet foglal magában, s amely a legutóbbi évben levezette a téli segélyakciót, és csaknem négy millió márkát gyűjtött e célra, újra megkezdte működését. Körülbelül 83 000 zsidót támogatott. Berlinnek 152 000 zsidója közül 67.000 jelentkezett segélyre. A felhívásban, amelyet kibocsátottak kiemelik, hogy míg egyrészt, a segélyre szorultak száma emelkedett, addig adakozni tudók száma folyton csökken. A téli segélyakció teljes erővel megindult.

— A zsidó orvosok elnyomtatása Németországban. A birodalmi belügyminiszter körlevelet intézett az illetékesekhez, amelyben felhívja figyelmüket, hogy nem vehetik igénybe a zsidó orvosokat, gyógyszerészeket, kórházakat, ahol zsidó orvosok dolgoznak. Csak nyugdíjas zsidó tisztviselők vehetik igénybe a zsidó orvosokat és intézményeket. Csak akkor vehetik igénybe ezeket, ha életveszélyről van szó.

Sulfamyl puder csak

„EGGER”

védjeggyel valódi, más gyártmány, mint értéktelen utánzat visszautasítandó.

— Esztországi zsidó egyetemi fakultás. *Tartu.* A tartui egyetemen a zsidó tudományoknak is van katedrája. A filozófiai fakultáson komoly tantárgy ez. Előadó: prof. Dr. Lazar Gulkovich, aki 1933-ig a lipcsei egyetemen tevékenykedett. A faszék előadójának nagy tervei vannak a jövőre. A zsidó tudományok szemináriuma új helyiségeket kap rövidesen, ahol önnálló előadások lesznek tarthatók. Egy időszakos folyóiratot is kiadnak majd, héber-angol és német nyelven. Számos diák fog rövidesen a tartui egyetemre jönni a különböző jesivákból, hogy tökéletesítsék magukat tudományukban.

— Az olasz sajtó és Palesztina. A „Regime Fascista” című lapban zsidóellenes, illetőleg Palesztina ellenes cikk jelent meg, amely kinos benyomást keltett palesztinai mértékadó zsidó körökben. A héber sajtó ezzel kapcsolatban az ottani olasz konzultól sugallmazott értesítést kapott, amelyben felhívják figyelmét a lapoknak arra, hogy mértékadó olasz lapok, mint a „Giornale d'Italia”, a „Corriera della Sera” és a „La Stampa” az egész arab felkelés ideje alatt, mindenkor a legtisztább objektivitás hangján írtak az eseményekről és semmiféle irányban nem foglaltak állást, egyik irányban sem.

Magas árért veszek aranyat, ezüstöt és
brillánst bármilyen mennyiségben

HERBST ékszeráruház

Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 3.

— Eljegyzés. *Guttman Vera* Oradea és *Schilling Sándor* Chisineu-Criş jegyesek.

Ha Brasovba jön és jól akar élni, úgy okvetlenül keresse fel a Kahán orth. kóser vendéglőt, a Strada Regina Maria 9 szám alatt.

— A lengyel cionisták munkájáról. Jicchak Grünbaum executive tag vezetésével gyűlést tartottak Varsóban az egyesült cionista pártok. Többek között a „Miphal Habizzaron” akció levezetésének módjait is megtárgyalták. Jicchak Grünbaum referált mindazokról a tárgyalásokról, amelyeket a Palesztina-munka továbbfolytatása érdekében a cionista világszervezet vezetősége kifejti. A gyűlés végén a cionista ifjusági szervek továbbfejlesztését tárgyalták meg és elhatározták, hogy az ifjuság ideológiai és praktikus továbbképzését cionista szellemben fogják tovább folytatni.

Gyermeke iskolába jár?

Gondoljon egészségére!

Lássa el **SENLASLO** (Szt. László)

fertőtlenítő toalettszappannal Üdit — Fehérit — Fertőtlenít
DENTONAL fogpasztával

A világtörténelem első zsidó filharmonikus zenekarának koncertje ...

Beszélgetés Huberman Bronislavval, a világ legnagyobb hegedűvirtuózával, aki megszervezte a palesztinai százhusztagu filharmonikus zenekart

— A „Népünk” eredeti interjúja. —

Oradea. Csellóban: Pablo Casals. Zongorában: Paderevsky vagy Rosenthal. Hegedűben három fejedelme van a világnak: s érdekes, hogy mindhárom zsidó. Első: Huberman Bronislav. Vele egyenrangú és majdan utóda: Sziget József. Végül: Jascha Heifec.

A szürke hétköznapok egymásutánjában nagy élmény, amikor egy ilyen művész megáll 12 vagy 24 órára egy városban. Eljárta néhány műsordarabját és megy tovább, új diadalok felé. Egy ilyen művész, mint Huberman, sok tekintetben több, mint egy uralkodó. Mert egy-egy koronás főt ünnepel és tisztel saját országa, vagy néhány más ország. De egy ilyen Huberman szerű világcsodát, épen úgy ünnepelnek Tokióban, mint Capetownban, vagy Moszkvában semmivel sem hidegebben, mint Rómában. Legfeljebb Berlinben ... no de hagyjuk.

Huberman ideérkezett Oradeára. Innen tovább megy. Csak néhány órára állott itt meg. Esti koncertje előtt beszélünk vele. Szállodal szobájában. Interjú? Hiszen a világ legnagyobb lapjainak munkatársai állottak mér előtt. De azért érdeklődik. Mert zsidó lapról van szó. Mert Huberman szívében a művészet mellett, legnagyobb helyet zsidósága foglalja el. Valami csodálatos, hogy mennyire az. Más hasonló nivóju művész rendszerint elmenekül az affektáltságba. A maga anyagi viszonyai és világszerte folytonos ünnepeztetése, valami ködgomolyaggá teszi előtte az egész földtekét és az embereket nagyon felülről kezeli. De Huberman nem. Ő igazán nem. Minden porcikájával zsidó. Még hozzá önérzetes, öntudatos, talpig zsidó. Palesztina szerelmese.

Ő a hegedű hurjain játszik és zsidósága pedig az ő szívének hurjain. Az ő kezében: mesterhegedű. Szíve: mesterszív. Századunk keveset termelt ki hozzá hasonlókat ...

Ülünk vele szemben és míg a beszélgetéshez kezdünk felírjuk amit amúgy is tudunk róla. 1882-ben született Czensochovában, Varsó mellett. Ioachim tanítványa volt. 1893 óta járja a világot és napja csak folyton emelkedett. Most van talán zenifjén.

Kérjük professzor ur mondja el, mi készítette arra, hogy megszervezte a palesztinai állandó filharmonikus zenekart?

— 1935-ben kerültem először Palesztinába. Addig is híve voltam Palesztinának, de megragadott mindaz, amit ott láttam. Zsidó szívem boldog örömmel látta, hogy a lengyel országot gólyából ismeri görnyedt zsidó alakok, miként lettek sudár szálakká és milyen öntudatos, bátor, dolgos földet turó munkásemberek. És a szürke zubbonyok alatt, milyen intelligens szív dobog. Nappal követni — este elmélyülni a zenében, ezt csak a palesztinai zsidó tudja. Hetvenezer lakosa volt akkor Tel-Avivnak és hat koncertet kellett adnom. Akkor láttam, hogy milyen intelligens zenepublikum ez. És itt fogamzott meg bennem az a gondolat, hogy a Németországból kiűzött világmárkás orchester zenészekből zenekart létesítsek, amely Palesztinában volna otthon és turnéit is innen bonyolítaná le. Bosszu egy kicsit Berlinért. Amióta ott kiűzötték őket. Meg kell mutatnunk a világnak, hogy saját földünkön mit tudunk alkotni. Azóta amerre járok, mindenütt pénzt gyűjtök erre a célra. Természetesen a nyugati zsidóság nagy mecénásaira gondoltam.

Ugyebár professzor is sokat adott?

Kezével elhárító mozdulatot tesz. Meglettem, ami a kötelességem. És ami a legfontosabb: munkám teljes sikerrel járt. Néhány hét múlva, a Scopus hegy tetején levő rádióadó állomás közvetíteni fogja a világtörté-

nelem első zsidó hangversenyzenekarának koncertjét!

— Tulajdonképpen már a nyáron is adott a zenekar egynéhány koncertet. De ez csak előkészület volt. Mostanában érkeztek oda azok a nagy és kiváló zenészek, akiket Németországban és Lengyelországban e célra kiválasztottam. A zenekar most már komplett

120 tagból áll

és néhány nap múlva, a világ legnagyobb élő karmestere, Toscanini is odaérkezik, hogy a próbákat megkezdje.

Tökéleteset fogunk adni. Én magam is játszani fogok ezeken a koncerteken. Nyolc koncertet adunk, ebből hetet Tel-Avivban, Jeruzsálemben és Haifában és egyet Egyiptom fővárosában Kairóban.

Első szólista Adolf Busch lesz. Az első előadás programja is meg van már. Oberon-üzenet Weber-től, Brahms második szimfóniája, Mendelszohn cherezója a Szentivánéji álomból és Beethoven: Leonara nyitánya.

Mi van az Ön régi ideáljával a paneurópa mozgalommal?

— Coudenhove Calergi gróffal sokáig együtt működtem. És ma is lelkes híve vagyok a paneurópai eszmének. Nem tehet róla sem ő, sem én, hogy a világ messzire eltért attól a gyönyörű gondolatától és a gyűlölet foglalja el a megértés helyét. Amióta Hitler került uralomra, azóta én is mindinkább a zsidóság felé orientálok. A zsidó művészek üldözését a legnagyobb igazságtalanságnak tartom, de másképpen is mondhatom: minden üldözést igazságtalannak tartok.

A mester most hova utazik?

Még abszolvárom romániai turnémat, aztán megyek Palesztinába. December végén lesz az első koncertünk. Toscanini már ott lesz.

L. hitraot — köszönünk el a világhírű mesteriől és ő melegen megrázza kezünket. Élmény volt: A neve: Huberman Bronislav...

S. L.

Pikáns pesti ujságcsemege

Nem jelentős esemény, inkább furcsasága miatt kerül nálunk terítékre. Budapesten létezik egy antiszemita ujság. Új Magyarország a címe, szerkesztője a harcos tollú antiszemita ujságíró: Milotay István. Ez az Új Magyarország erősen nacionalista és kacérkodik a hitlerizmussal is. Épen ezért csodálkoztak sokan Budapesten, (természetesen azok, akik az irodalomban verztusak!) hogy miért hirdeti hetek óta új regényét, amelyet Pierre Benoit és Claude Farrère együtt írtak? Miért? Ne tudná Milotay szerkesztő ur, hogy Pierre Benoit zsidó és Claude Farrère nagy német gyűlölkö, ami talán az Új Magyarországnál még a zsidóságnál is nagyobb bűn? Folytatásos regénynek hirdette. Nem egy fajmagyar, sőt nem is egy fajnémet regényt akar közölni a lap hanem egy franciát. Valószínűleg azért, mert a francia regény sokkal jobb, mint a többi számbajöhető regények.

De miért is van destruktív sajtó a világon? A nagy pesti bulvárlap, az „Az Est” leleplezte a regény szerzőit. Piere Benoit zsidó és Farrère — németgyűlölkö. Mit tett erre az Új Magyarország? Nem közli a francia regényt folytatásokban. Az „Az Est” nagy hibát követett el, amiért túl korán „leplezte le” ezt a nagy szerencsétlenséget. Milyen jó lett volna ezt elkövetni, a harmincadik folytatás után? Akkor mit tett volna Milotay antiszemita ujság szerkesztő ur, aki ugylátszik nem szervezte még meg lapjánál egy fajkutató intézetet,

Az új „Carlton” szálló
Timisoaran
Központban
világvárosi legmodernebb
komforttal
megnyilt!

ahol megállapítanák a szerzők pedigéjét, nehogy egy destruktív, de tehetséges regény-író irásai kerüljenek a szent hasábkra. Így kis tájékozatlanság az egész, de mit tesz ez most, amikor kü önben is olyan zürzavar uralkodik a lelkekben is, nemcsak az Új Magyarország szerkesztőségében ...

Az új lengyel alkotmány és a zsidók

Varsó. Külföldön elterjedt a híre annak, hogy november 11-én Koc ezredes vezetése alatt álló lengyel nacionalisták egy új alkotmányformát fognak publikálni, amely azt tervezi, hogy a jövőben csak a lengyelek és a szláv kisebbségek fognak polgári — alkotmányban biztosított — jogokkal rendelkezni a lengyel republika területén. Az „Iskra” újság, amely közel áll Koc ezredeshez és a légionáriusokhoz, közli, hogy az ezredesnek nincs szándékában az alkotmányt íymódon megváltoztatni.

Dacára ennek a demotivációnak, bizonyos jelek arra mutatnak, hogy bár a közeljövőben ilyen változásra nincsen kilátás, de az új kormányzócsoporthoz olyan tervek merültek fel, hogy néhány etnikai kisebbséget kizárnak majd a polgári jogokból. Az eddigi propaganda után itélve, ez a csoport rendkívül éles antiszemita program hangoztatásával, a kormányzó csoport egy részét magához akérja édesgetni. A lengyel parasztpárt és a szociáldemokraták a legélesebb harcot hirdetik az új párt ellen. Némelyek szerint Koc ezredes teljesen ki akarja zárni a zsidókat a polgári jogok gyakorlásából, míg mások úgy vélik, hogy bizonyos kategóriákat, így például a front-harcosokat be akarja venni az alkotmány sáncába, míg a többi zsidókat jognélkülivé tenné.

Az elterjedt hírekkel kapcsolatban Rydz Smigly tábornok megbízta Koc ezredest egy nyilatkozat megtételére, amely szerint ezek a zsidóellenes célok, csak egy magántársaság megnyilatkozásai, amelynek semmi köze nincsen, a kormány céljához. Minden erőnek össze kell fogni — írja a nyilatkozat — hogy a lengyel haza jövője minél biztosabb alapon nyugodjék. Ez a Koc ezredes féle terv egyik a sok közül, amelyet a kormánynak ajánlanak. Természetesen ezekért a sajtóban is megjelentetett tervekért semmiféle felelősséget nem vállalhatunk és csak ártalmasnak tarthatjuk a kelőleg nem tájékozott közönség szempontjából. Ezzel fejezi be nyilatkozatát Rydz Smigly tábornok.

1937-es szezon szenzációja

A legújabb világmárkájú

Rádió különlegességek
megérkeztek a
LEONARDO

céghez Oradea, Str. Avram Iancu 1.

Hallgassa meg vételkötelezettség nélkül. Kedvező részletfizetési feltételek, cseremegállapodások.

PALESZTINA

Az első visszafizetés

Írta: Dr. Arthur Ruppin

Sok éven át kellett küzdeni a kétkedők ellen, akik azt vallották, hogy a cionisták által alapított települések sohasem fogják visszafizetni azokat a kölcsönöket, amelyeket adtunk nekik. Amikor a telepesekkel sokat és sokszor tárgyaltunk ez ügyben, és a tárgyalások elhúzódtak, akkor a kétkedők a maguk álláspontjának igazolását látták ebben. Azért huzzák a tárgyalásokat, mert nem akarnak fizetni. Amikor a kongresszusokon azt hangoztattam, hogy minden egyes pontnak alapos megtárgyalása éppen azt bizonyítja, hogy mennyire komolyan veszik a kolonisták a visszafizetés kérdését, akkor is kétkedő nevetés volt a visszhang.

Most pedig következett a fellétek ideje. És a tények az mutatják, hogy azoknak volt igazuk, akik a kolonisták fizetési készségét nem vonták kétségbe. Október elején a 24 kolóniának 6350 fontot kellett fizetnie és ebből 4816 fontot eddig be is fizettek. A fennmaradó 1540 fontot is bizonyára rövidesen kifizetik. Ezt annál is inkább értékelni kell, mert az országban hat hónapig nyugalanság volt és termés sem volt valami bőséges.

A legfontosabb az amit tapasztaltam: hogy lelkesen fizettek. A kvucák és mosé ovdim ok egymással versenyeztek abban, hogy minél pontosabban fizessenek. Ejn Charod kolónia 15 éves fennállását ünnepelte, amikor jelen voltam és kaptam egy csekket, mint adósság törlesztést, 623 fontról. Az öregek és fiatalok egyformán örvendtek, arcuk sugárzott a boldogságtól, amikor a szónok átnyújtotta a csekket és kijelentette, hogy a jövőben is a lehető legpontosabban eleget tesznek majd fizetési kötelezettségüknek. A legnagyobb lelkesedést az a tudat keltette, hogy ez a mai visszafizető generáció, az elsője annak a generáció sorozatnak, amely elkövetkezik és amelynek könnyebb lesz a terük, mint azoknak, akik az alapokat lerakták. Ők azokra is gondolnak, hogy jövőjük csak akkor biztosított, ha azoknak is megkönnyíti az országba való bejutást, akik ma a kapuon kopogtatnak. Ez a visszafizetés annak a végtelen láncnak egyik erős szeme, amely összeköti ezt a generációt, azokkal a generációkkal, amelyek ezután következnek. Ezért nem csupán reális, hanem nagy szimbólikus jelentősége is van annak, hogy kolonistáink visszafizetik ezeket az összegeket.

Nem volt igazuk a kétkedőknek. A zsidó kolonisták megteszik minden tekintetben kötelességüket. Dolgozó karjuk, ha kell épít, ha szükséges, karddal és fegyverrel is megvédi az ősi földet.

Megkezdték a Scopus hegyen az egyetemi klinika építését. A jeruzsálemi Scopus hegyen megkezdtek az egyetemi klinika építését. Az alapkövetésénél jelen volt George Wadsworth amerikai főkonzul, az egyetemi tanárok csoportja és néhány előkelőség. Miss Henrietta Szold beszédében hangoztatta, hogy lélekben azokkal a Hadassában tömörült asszonyokkal van, akik annyit dolgoztak a zsidó közegészségügy érdekében, a héber egyetem rektora Dr. Juda L. Magnes sechejonut mondott. Dr. Yassky az épen Philadelphiában ülésén Hadassa konferencia üdvözlését tolmácsolta és a zsidó orvosokét, akiknek köszönhető ennek a klinikának fel-

építése. Az első épület egy ápolónői oltón lesz, amelyet Henrietta Szold nevére fognak elnevezni. Az épületek husz hónap alatt készülnének el.

Mi lesz a certifikátokkal? Az „El Liwa” arab lap jelentése szerint, amely a főmufti lapja, a Jewish Agency 12.000 certifikátot kért, amelyből 4000 darabot már megakartak szavazni. Eric Mills aki a bevándorlás és statisztikai hivatal vezetője 2000 darabnak az előlegezését ajánlotta. Ormsby Gore ebbe beleegyezését is adta, azonban Sir Arthur Wauchope ellene volt. Az arab lap tudósítását sem nem cáfolták sem nem erősítették meg.

Harc a szombatért. Néhány hét előtt Rechávjában egy bécsi kávé házát nyitott a Rambam-uccában. Szombaton is nyitva tartott és szépen megtelt a terrasz cigarettázó és fekete kávé ó társasággal. A Mazhire Sabesz, mihiyt tudomást szerzett erről, kivonult Rechávjába tünetni a chilul sabesz ellen. Semmi egyebet nem tettek, csak kiabáltak: „Sabesz, Sabesz”. A kávé rendőroket hivatali, kik a közönséget egy-kettőre széjjelkergették és letartóztattak egy 17 éves ifjút és egy 11 éves gyermeket, akiket aulón vitték a rendőrség pincéjébe, ahonnan őket 9 órakor este jótállás mellett kibocsátották. A kávéház előtti tér meg volt rakva fegyveres rendőrökkel. (Hol voltak ezek, mikor Jaffában embereket öltek?) Akik erdőket felgyujtanak, emberekre bombákat dobnak, azokat a rendőrség nem látja, csak kutsja a gyilkosokat. Az eddig 70-nél több megölt egyén gyilkosai közül egyet sikerült elfogni és itt sikerült egy 11 és 17 éves ifjút lefűlelni, akiknek mikor az autóbuszban dulakodtak és lármáztak, hogy „sabesz” van, megszorította a rendőr a torkukat, hogy ne hallják a kiabálást. Nem Nürnbergben történt ez, hanem Erecz Jiszroélban, a zsidó nemzeti oltón fővárosában. Akik a sztrájkot szitják, azoknak nem történik semmi bajuk. Ugy lát-szik, a palesztinai rendőrségnek csak 11 és 17 éves ifjúkkal szemben van virtusuk. Ez a üntetés megisméltődött három szombaton át. A kávést keresik és kérték, hogy szüntesse be ezt a hallatlan botrányt.

Halálos ítéletek. Október 21-én halálra ítélték ezt az arabot, aki április 20-án meggyilkolta a tel-avivi elővárosban az 55 éves Selig Lewinsohnt és a 56 éves Slomo Morrisont. — A nazareti bíróság előtt nyolc vádlott állott, akik Kassem sejk bandájához tartoztak. Ezek résztvettek 1935-ben Rosenfeld és Molt zsidó rendőrök meggyilkolásában. Az arab ügyész, előre megfontolt szándék nélkül elkövetett emberölésben emelt vádat s ennek alapján négy vádlottat egyenként 15 évre és a többi 2-2 évre ítélték.

Schlonsky kapta Szokolov aranytollát. Nahum Szokolov utolsó kívánságának megfelelően Ábrahám Schlonsky, a Tel-Avivban élő héber költő kapta meg Nahum Szokolov aranytollát, amellyel még életében ígért oda a cionista vezér a költőnek. Az aranytollat a napokban nyújtotta át Schlonskynak Raczkowski-Szokolov asszony, az elhunyt cionista vezér leánya.

Lefegyverezik az arab terroristákat. A palesztinai kormány felszólította mindazokat, akik fegyverviselési engedély birtokában vannak, hogy ne járjanak fegyveresen az országban, mert kiteszik magukat annak a veszélynek, hogy arab terroristáknak tekintik őket. Ebből a figyelmeztetésből következik, hogy a kormány újabb, energikus lefegyverzési akciót készül lebonyolítani és rendőri és katonai hatóságok utasítást kaptak arra, hogy fegyverek után kutassanak a különböző helységeken.

»Vasgárda Palesztinában«. A főmufti pártja elhatározta, hogy fasiszta csoportokban szervezi meg az arab ifjúságot. A csoportok katonai formában fognak megjelenni és Jamal Husseini vezetése alatt fognak működni. A csoportok neve: „Vasgárda” lesz.

Védekezésül
öblítsük torkunkat

DIANA
sósborsszesz

Viharok a tel-avivi polgármesteri állás betöltése körül. A héber lapok élesen kritizálják Israel Rokeachnak Tel-Aviv polgármesterévé történt kinevezését, jóllehet a választáson kisebbségben maradt Mose Chelouche sal szemben. A „Davar” vezércikkében hangsúlyozza, hogy Rokeachnak a kormány által történt kinevezése, közönséges oktroj és egyenes támadás Tel-Aviv autonómiaja ellen. A „Haarec” a következőket írja: „Rokeach a kormány kezéből és a városi tanács és lakosság többségének akarata ellenére kapta meg a polgármesteri hivatalt. Ez az első merénylet Tel-Aviv autonómiaja ellen, amit nem vehet egyszerűen tudomásul a város lakossága. Rokeachnak vissza kell utasítania a kinevezést”. Kormányfőörökben arra hivatkoznak, hogy Rokeach kinevezése legálisan történt, amennyiben a főkormányzónak jogában áll a városi tanács javaslatának meghallgatása után saját választása alapján kinevezni a polgármestert. Rokeach egy interjúban azon reményének adott kifejezést, hogy sikerülni fog megegyeznie Dov Hos alpolgármesterrel és a városi tanács többi munkaspárti tagjával a munkaelosztás kérdésében.

Kommunisták felett ítélik a jaffai bíróság. A jaffai kerületi bíróság most kezdte meg kilenc kommunista vádlott ügyének tárgyalását, akiket törvénytelen agitációval és rendbontások szításával vádolnak. Rendkívül érdekes momentumok kerültek felszínre a jaffai bünygyi tárgyalás során. Így kiderült, hogy a zavargások elején szakadás állott be a palesztinai kommunista pártban, miután a zsidó párttagoknak egy része hevesen tiltakozott az ellen, hogy a kommunisták azonosítsák magukat az arab nacionalisták és terroristák megmozdulásaival. Az ellenzőket kizárták a pártból.

Kereskedelmi szerződés Egyiptom és Palesztina között. A „Palestine Gazette” legutóbbi számában a palesztinai és egyiptomi kormány között történt levélváltás szövegét közli, amely szerint a két kormány között egy évre szóló szerződés jön létre a két ország kereskedelmi kapcsolatának előmozdítására és megkönnyítésére. Ennek érdekében redukálni fogják mindkét részről a vámterifát.

Budapestre utazók figyelmébe!

Orth. kóser penzió Budapest központjában, Andrassy-ut 43. szám Modern kényelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák, folyóvízzel. Kívánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné Kármel-pansio (Andrassy-ut 43)
Telefon: 12-59-67.

vagy Oradean özv. Strasser Ignátné
Str. Nicolae Iorga 17 szám alatt.

Az erdélyi zsidók találkozóhelye!

Megnyílt

BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)

orth. kóser étterme

BUCUREȘTI,

Str. Lipscani 7.

Elsőrangú erdélyi konyha!

A „Slovenska Liga“ is antiszemita lett

Bratislavában országos kongresszust tartott a „Slovenska Liga“. Ez a szervezet a szlovák kultúra zászlóvivője és a legprominensebb vezérférfiak is résztvettek ülésén. A szlovák néppárt vezérei, az Intelligencia fáklyavivői is azt igazolták, hogy őket is megfertőzte az antiszemita bacillus. Hogy milyen szellem uralkodott ezen a gyűlésen, azt legjobban igazolja az a cikk, amely a Hlinka párt lapjában a „Slovensky Pravda“-ban jelent meg a gyűlés után. Ebben a cikkben többek között a következők állanak:

— „A Slovensky Liga kongresszusán a zsidó kérdést is megvitatták. A referensek alaposan megtárgyalták a kérdést és kijelentették, hogy Szlovákiában csaknem valamennyi üzletet, bankot és földbérletet a zsidók tartják kezükben. De néhány vezető szabadfoglalkozási ágban is, így például az orvosi és ügyvédi karban is túlteng a számuk. A zsidókérdést nem gyűlölettel akarjuk megoldani, hanem olyképen, hogy az mindnyájunkra előnyül járjon“. — A referátum után vita volt, amelyen valamennyi delegátus résztvett. Végül felszólalt egy zsidó delegátus is, Dr. Roth Hugó, aki fulmináns beszédben védte meg a zsidóságot a rágalmak ellen.

A cikk foglalkozik részletesen dr. Roth beszédével, polemizál vele és felsorakoztatja azokat az érveket, amelyeket ilyen esetekben már felszoktak sorolni.

Kétségtelen tényként megállapítható, hogy a demokratikus csehszlovák köztársaság egyik pártja, illetőleg egyik kulturálisága, nyíltan ki mondja, hogy fájdalmasan észleli a zsidóság előretörését. Már a beállítást maga is tendenciózus. Mit jelent az, hogy bankok, kereskedések, az ügyvédi és orvosi pálya a zsidók kezén van? Akármilyen demokratikus is egy állam, azt nem lehet rossznéven venni tőle, ha a közigazgatásban, a bíróságnál, a vasútnál, a rendőrségnél a maga fajtársait állítja be és nem favorizálja a zsidókat. Így van ez Csehszlovákiában, amely állam, az első elnök, Masaryk példaadó nyomdokain halad a civilizáció útján.

Mi következik ebből? Hogy amint az már Európaszerte uzualis, és történelmi determináció a zsidóság számára, hogy a szabad pályákon igyekszik megélni. Mert vegyük tudomásul és mondjuk ki nyíltan a „Slovenska Liga“ esetével kapcsolatban, de aktuális mindenkor és mindenhol, hogy évtizedek kelljenek ahhoz, hogy az új zsidó generáció átrétegződjék. Amíg azonban ez nem történik meg, addig mi nem tudunk másból élni, mint a kereskedelemről, az iparból, és az intellektuális foglalkozási ágakból. Mit akarhat a Hlinka párt? És mit akarhat a horogkeresztes párt? És mit a kaszákkeresztesek és mit a romániai Vajda-Goga-Cuza trio?

Hogy ne „sefteljünk“? Ne gyógyítsunk?

Ne vigyük a pereket? Ne ülünk a bankokban? Hát adnak nekünk földet? Bevesznek bennünket az állami élet nyugalma és biztonságot adó pozícióba? Nem teszik meg, ellenben azt is elirigylük tőlünk, amink van. Ami egyszerű és primitív szavakkal azt jelenti: unjuk, hogy léteztek és nincsen olyan terrénuma, egyetlen állam, egyetlen olyan kereseti forrás, amelyet ne dugnának be szívesen előttünk.

Most a „Slovensko Liga“ mondja Bratislavában. Holnap másutt mondja majd más párt vagy liga! Mindegy. Az antiszemita rákfeneje folyton erősödik, és alig látunk megfelelő erőt ahhoz, hogy ezt a végzetes gyűlöletet feltartóztassa utjában...

A cluji zsidó közkórházegyesület-rendes évi kórházi szombatját november 14-én tartja meg és ennek érdekében körirattal fordul Ardeal összes zsidó hitközségéhez. A kérést úgy az országos orth. Központi Iroda, mint a nyugati ritusu hitközségek országos irodája melegen ajánlja a hitközségek és rabbik figyelmébe, mert jól ismerik az áldásos tevékenységét, amelyet a kórház közel egy évtizede kifejt az egészségügy terén. A kórházegyesület kivétel nélkül minden hitközséget felkér, hogy tegye lehetővé áldásos működését a szombat megtartása által és adjon alkalmat mindenkinek, hogy a thorához járulhasson. Ahol pedig keveseknek van erre módjuk, ott a hlvék utólag is bejelenthetik a templomgondnokságnál hozzájárulásukat, de senkinek nem szabad kimaradni ebből a szép akcióból.

— Meghalt Reizmann Mór a kassai Társaskör elnöke. Kassa. A város egész társadalmi körében osztatlan részvételt keltett Reizmann Mór fatermelő kereskedelmi tanácsos, a Társaskör népszerű elnökének 59 éves korában történt elhunytja. Súlyos betegségét az utóbbi időben már Budapesten gyógykezelte, de az orvostudomány nem tudott segíteni rajta. Reizman Mór egész pályafutása ragyogó példája volt az önzellen, áldozatkész, közértelemmel való tevékenységnek. Úgy társadalmilag, mint a közgazdasági életben a legmagasabb elismerés és megbecsülés vette körül. Egyénisége, kiváló kvalitásai, széles koncepciója mindenütt vezető pozícióra predesztináltak. A kassai Társaskör elnöksége halálhírére rendkívüli választmányi ülést tartott. Dr. Beidler Jaquez igazgató méltatta az elhunyt érdemeit. A Társaskör gyásza jeléül a temetés napján összes helyiségeit zárva tartotta és nagyszámban képviseltette magát a végtesztészen is. Egyidejűleg az Izr. Nőegylet népkonyhájának, a Joint árvaháznak és csehszlovák Vörös keresztnek 200—200 koronát jutott.

Egy boldog nő eredeti levele

Tisztelt Gyógyszerész ur! Nálam talán senkisémm szenvedett borzasztóbban ideges gyomorhajban, már meguntam az orvosokhoz való járást, nem is tartottak belegnek és én pokolian szenvedtem, nem volt egy jó perccem, míg a Gastro D. meghozta a gyógyulást, nem is merem leírni, mert csoda lenne. De gyomrom nyugodt, jól esik, amit eszem, élmélygésem elmúltak. Még ha minden évben meg is kell ismételnem a kurát, szívesen teszem. Most leányomnak, ki Thorma festőművész felesége és szintén ebben a borzasztó bajban szenved, ajánlom a szert és kérek címemre egy üveg Gastro D.-t küldeni. Kiss Ernőné, Diosig, jud. Bihar“.

Ehhez a levélhez semmi kommentár nem szükséges.

„Gastro D.“ kapható az ország minden gyógyszerárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában Bucuresti, Calea Victoriei 124.

— A sibiui főkantort Satumaren. Érdekes liturgiai művészeti élményben volt részük Vájéru szombatján a satumarei ort. zsidó templom látogatónak Löwy Mór sibiui főkantort, aki beteg édesanyja látogatására érkezett a fővárosba, az ort. hitközségi vezetőség meghívására péntek este és szombat délelőtt megerősített kórus élén előimádkozott a hitközség főtemplomában és kiválóan iskolázott, szép tenorhangjával, valamint rutinós karvezetésével általános tetszést aratott. Különösen kiűnt a sácharisztkódusa kiváló dallamaival, amelyek között saját szerzeményét is énekelte. A szép kompozíciót a satumarei templomban állandósítani fogják. Löwy Mór főkantort különben is Satumarehoz fűzik pályájának első emlékei, amennyiben ő maga öt évig volt a satumarei ort. főtemplom énekkarának kiváló tenoristája.

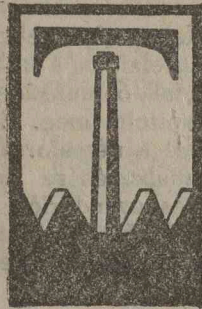
— 50 éves, de csak 30 évesnek érzi magát! Lehetséges ez? Lehet egy 50 éves embernek olyan energiája, életkedve és öröme, mint egy 30 éves embernek? Igenis lehet, de csak ha e korban nem kinez, mint a legtöbb embert, valamely rheumás bántalom, köszvény vagy isiasz. E bajtól megszabadulhat, csak a megfelelő ellenszert kell megtalálni. Végzett-e már egy kísérletet a Togal-lal? Nem! Mert akkor ma nem volna beteg. Több mint 6000 orvos elismerőleg nyilatkozott ezen szerhatásáról rheumánál, köszvényénél, isiasznál, idegfájdalmaknál és főfájásnál. Togal azonnal segít!

— A fágárai hitközség az elmúlt héten tartotta meg élénk érdeklődés mellett tisztújító választását, amelyen egyhangulag a következő vezetőséget választották meg: Elnök dr. Neumann Andor, alelnök Löwenstein Géza, pénztárnok: Neumann Henrick, templomgondnokok: Ehrenwald Henrick és Czík Emil, ellenőr Mendel Oszkár, gazda Hirschfeld Henrick. — Egyidejűleg a Chewra Kadischa tisztújítását is megejtették, melynek élére elnökül Mendel Oszkár és alelnökül Fleissig Arnoldot választották meg, ugyan-csak egyhangulag.

— Legfelsőbb kitüntetés ért egy viseul-de-susi zsidó diákot. Viseul-de-Sus. A pelesi királyi kastélyból az elmúlt hetekben rendkívül becses levél érkezett Basch Jenő viseul-de-susi könyvkereskedő házához. Ófelsége Károly király megbízásából E. Buchman magánitkár köszönő és elismerő sorokat írt Basch Jenő Vik gimnazista fiához, Basch Perechez, ki Ófelsége születésnapjára zenés-költeményt írt és azt beküldte a királyhoz. A pelesi királyi kastélyból keltezett levél egyébként szó szerint így hangzik: „Van szerencsém értesíteni, hogy a Király Ófelsége legkegyesebben megbízott, hogy Ófelsége születésnapja alkalmával küldött zenei szerzeményéért elismerését és köszönetét tolmácsoljam. Eugen Buchman (Ófelsége magánitkára)“. A magas kitüntetés érthető nagy örömet keltett Basch Perech otthonában és a rendkívül tehetséges fiatal zsidó diáknak, ki a sighetzi zenekonzervatórium színpadán már többször aratott osztatlan sikert, nagy jövőt jósolnak zenei körökben. (T. H.)

Ismeri Ön a TELLMANN szövetet?

Ha nem —
 úgy kérje minden
 posztókereskedésben
 csakis a

TELLMANN VILMOS ÉS TÁRSAI RT.

braşovi posztógyár által gyártott
 kiváló minőségű szövetkülönlegességeket!

Meg fog győződni, hogy gyártmányait egyetlen
 posztógyár termékei sem mulják felül!

Hétről-hétre

Wien. A Schiffschul híres rabbija, Jesaja Fürst a napokban töltötte be 80-ik életévét és negyven esztendeje van jelenlegi díszes pozíciójában. Fürst híres rabbicaládból származik, Targu-Muresen (Transylvánia) született.

Prága. Lord Buxton, az angol felsőház tagja, aki elnöke az angliai gyermekvédelmi ligának, Reley alsóházi képviselővel jelenleg Csehszlovákiában tartózkodnak, ahol meglátogatták a csehszlovákiai Hicem vezetőjét Marie Schmolka asszonyt, akivel a zsidó kivándorlási kérdéstről, valamint az átrétegeződési folyamatról és a chaluc-farmokról tárgyaltak. Ezeket a farmokat személyesen is tanulmányozták.

Varsó. A legutóbb megtartott hitközségi választások ellen petíciót nyújtottak be, amelyben arra hívatkoznak, hogy a nemzeti blokkra leadott szavazatok közül, kilenc nem volt érthetően kitöltve és így érvénytelenítették ezeket. Ezáltal egy helyet veszít a blokk, amelyet vagy az Aguda, vagy a Mizrach kap meg, sorsolás útján. Ha ez megtörténik, akkor Trockheim Jakobot fogják hitközségi elnöknek designálni.

Genf. A mandátumbizottság elé került többek között egy petíció, amelyet a revizionisták nyújtottak be, amelyben a Zsidó Állam elismerését kérik. Ez már a második ilyen petíció. Az elsőt annak idején azzal utasították el, hogy ez nem tárgyalható, mert ellentétben van a mandátum szellemével. Most is a „non recipivale” kategóriába sorozták és kategorikusan elutasították.

Bucuresti. A szélsőjobboldali körök tiltakoznak az ellen, mintha körükből került volna ki az, aki Jorgának a fenyegető levelet írta volna. Számos más román vezéregység is kapott fenyegető leveleket, ezért a rendőrség szigorúan ügyel arra, hogy bántódásuk ne essék.

Brüsszel. Rövidesen megjelenik francia nyelven Josef Mühlbauer könyve, a „Zsidó lírikusok antológiája” címen.

London. Leedsben nagy antiszemitaellenes gyűlés volt, amely Mosley pártjának propagandája ellen irányult. Felszólaltak a Jewish Board of Deputies elnöke, Neville Lasky és a leeds-i vikárius W. Thomson Elliot és még számos zsidó és nemzsidó személyiség.

Páris. A verduni harcokban elesett zsidó front-harcosok emlékének megörökítésére bizottság alakult, amely nagy emlékművel akar létesíteni Douamont mellett, ahol a legelkeseredettebb harcok dultak a világháború idején Abbé Poliman, katolikus lelkész, aki a vidék képviselője, szintén támogatja a tervet és nagy pénzösszeget juttatott a bizottsághoz.

New-York. Az American Palestine Campaign-nek most volt évi gyűlése. Egyidejűleg zajlott le a palesztinai delegátusok fogadtatása is. Dr. Benzion Mossinson, Gerson Agronovsky és Zwi Hirsch Masliansky ide érkeztek az „United Palestine Appeal” és a „Nemzeti Alap” együtt 1936 január óta 1 779,454 dollárt gyűjtött össze. Elhatározták, hogy 1937-ben sokkal nagyobb mértékben fogják a gyűjtést folytatni.

Berlin. Az „Untertürkheimer Zeitung” jelenti Schrambergből, hogy az ottani városi tanács elhatározta, hogy egy külön „zsidó vásárt” rendez, amelyet elkerítenek és ezt csak zsidó vásárosok látogathatják. — A „Postdamer Zeitung” írja, hogy a moabiti vegyes bíróságnál, eltételek három hónapra egy szárnyaskereskedőt, aki levágta a szárnyasokat, dacára annak, hogy vágatási tilalom van. — Wetlar kerület, Asslar nevű helységében, tekintettel arra, hogy összesen három zsidó család lakik ott, eladták a zsinagógát, amelyet le is robbantak.

Wien. 88 éves korában elhunyt Wienben az ismert filantrop Moses Hirsch Landau, aki egyike volt a Chovové Cion mozgalom kezdeményezőinek.

Páris. Dr. Henry Schilman francia cionista, végrendeletében 100.000 frankot hagyományozott cionista célra azzal, hogy ennek kamataiból egy ifju tanítását finanszírozzák a jeruzsálemi egyetemen. Könyvtárát az egyetemi könyvtárnak hagyományozta és műkincseinek egy részét a telaviv-i múzeumba.

Wiesbaden. Dr. Leo Kahn rabbi hunyt el a napokban 95 esztendőskorában. 1842-ben született Salzburgban, 1869-ben került mint rabbi Wiesbadenbe. Sikertörténeti egy tradícióhú községet alapítani, ahol különösen ügyelt a vallási életre és a héber nyelvet is propagálta az iskolákban.

München. 82 éves korában hunyt el Adolf Theilhaber udvari tanácsos, aki a legkiválóbb nőorvosok és rákkutatók egyike volt. Több mint 200 orvosi munkája jelent meg a rákkutatással kapcsolatban. Két évvel ezelőtt ünnepelte orvosává avatásának hatvanadik évfordulóját. Ez alkalommal a würzbürgi egyetem is üdvözölte, ahol annak idején promoválták. Fia, Dr. Felix A. Theilhaber jelenleg családjával együtt Palesztinában él.

London. Zangwill halálának tizedik évfordulóján gyászünnepségek voltak Londonba. Elnökölt Viscount Cecil of Chelwood. Az ünnepséget a Kingsway Hallban tartották, amelyen résztvettek az angol irodalmi és zsidó körzét prominens vezérférfiak, Lord Cecil, mint nagy angol és nagy zsidót ünnepelte Zangwillt. Humbert Wolfe kijelentette, hogy Bernhard Shaw azért nem akart résztvenni ezen az ünnepségen, mert kijelentése szerint a zsidókérdésről is szó eshet és mint nemzsidó nem akar állástfoglalni. Dr. Redliff Salman bejelentette egy Zangwill emléklakett létesítését, amelyet minden évben a leghetesebb angol, vagy héber nyelven megjelenő mű szerzőjének fognak adományozni.

— Az Ardeali Banati Országos Izraelita Iroda november hó 1-én, vasárnap tartotta őszi tanácsulását Oradean, melyen résztvettek az elnöki tanács egyházi és világi tagjai: dr. Adorján Ármin elnök, dr. Lövy Ferenc egyházi elnök, dr. Drechsler Miksa, dr. Lenke Manó, dr. Nébel Abrahám és dr. Vágóligyi Lajos főrabbi, dr. Konrád Béla, dr. Kobos Béla, Lakatos Aladár elnökök és számos vendég. Elnöklő dr. Adorján Ármin elnöki megnyitójában kegyeletes szavakkal emlékezett meg a junius hó 8-án elhunyt dr. Kecskeméti Lipót egyházi alelnök, oradeai főrabbról, akinek elhalálozása pótolhatatlan veszteséget jelent az ardeali és banati zsidóságnak. Majd vázolta az Iroda feladatait és erőteljes összefogó munkára hívta fel az elnöki tanács minden tagját. Majd Lax Saluator főtitkár ismertette az utóbbi fél év munkásságát és telti jelentést mindarról, ami a kongresszus óta történt. Beszámolt a felettes hatóságainknál tett eljárásainkról és vázolta a közeljövő feladatait. Majd a különböző szakbizottságok jelentései hangzóttak el és az ülésen jelenvoltak mind azon nézeitüknek adtak kifejezést, hogy hitközségeink megerősítése céljából erőteljes helmisziós munkára van szükség, amelyet mielőbb meg is kell kezdeni. Elnök javaslatára az ülés elhatározta, hogy a szervezett 15 éves fennállásának fordulója alkalmával jubiláris rendkívüli közgyűlést tart, mely alkalommal dr. Kecskeméti Lipót főrabbi emlékének is méltó módon fognak áldozni és nevére pedig alapítványt fognak létesíteni. Ugyancsak elhatározta az ülés újabb pályázat kiírását az Eisler és Vértes alapokból, valamint kulturelőadások és vándorlelővasások rendezését, hogy ezzel is közelebb hozza egymáshoz a hitközségeket és kulturumunkásságot fejtsen ki minél szélesebb rétegekben. Üdvözlétét fejezte ki az elnöki tanács dr. Adorján Ármin elnöknek, az oradeai fuárvaház 20 éves jubileuma alkalmából, mint az intézmény alapítójának. Az Iroda anyagi helyzetének vizsgálata kapcsán az elnöki tanács arra az elhatározásra jutott, hogy nagyobb áldozatkészséget és támogatást kér a községektől feladatainak nyugodt és eredményes elvégzéséhez. Dr. Lövy Ferenc főrabbi a targumuresi képzőtanfolyam eredményes munkájáról számolt be, melyért az elnöki tanács elismerését fejezi ki azzal, hogy a jövőben még fokozottabb mértékben kívánja támogatni ezt az intézményt, hogy még több eredményt produkálhasson. Az ülés a késő esti órákban ért véget.

1800 certifikátot adott ki a palesztinai kormány

London. Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter csütörtök este az angol alsóházban kijelentette, hogy az angol kormány a zsidó bevándorlást arra az időre, míg a királyi bizottság vizsgálatát folytatja Palesztinában, még időlegesen sem fűggeszt fel. Sem gazdasági sem más okok folytán nem volna indokolt, hogy a zsidóság bevándorlását bármilyen drasztikus eszközökkel megváltoztassák és ezáltal a királyi bizottság munkájának is befejezett tényekkel kelljen számolnia. Ennek megfelelően a következő fél évre a kormány a kiadandó munkacertifikátok számát 1800-ban állapította meg. E mennyiségből 300 certifikátot a németországi zsidóságnak bocsájtanak rendelkezésére és pedig azoknak akik, mint tőkésbevándorlók érkeztek az országba, de a kötelező ezer főt a német transzfer nehézségek folytán nem állott módjukban előteremteni.

— Normalizálódik a palesztinai élet.

Az arab sztrájk megszűnésének és a normális viszonyok visszatérésének első gazdasági következményeként az élelmiszerárak csökkenését állapítják meg a palesztinai lapok. A szállítási nehézségek megszűntek és az arabok újra piacra viszik mezőgazdasági termékeiket. Most az épi időtempó emelkedése észlelhető, egyrészt a nagyszabású közmunkálatok megindulása folytán, másrészt az által, hogy az építéshez szükséges belföldi nyersanyagok ára ugyancsak olcsóbb lett a közlekedési viszonyok normalizálódása következtében.

Zsidó humor

A KIGYÓ NYELVE

Már régen gondolnak arra és nem tudják megoldani, hogy vejjon milyen nyelven szólott a kigyó a paradicsomban Évához, amikor a csábításra rábeszélte.

Némelyek állítása szerint, ez a nyelv csakis a német lehetett, mert hiszen — rosszra akarta rábírti és igazán rosszat csak ezen a nyelven lehet mondani.

JELEK

Ha valaki tömlöcbe ül — annak a jele, hogy kereskedő.

Ha valaki megáll az ajtóba, azt jelenti — hogy pénz kell neki.

Ha valaki jóízűen eszik, azt jelenti, hogy — a más kontójára teszi.

Ha valaki egy nő társaságában ül és nem beszél hozzá — azt jelenti, hogy a felesége.

Ha valaki minden pénzét a nincsteleneknek szeretné adni — azt jelenti, hogy szegény ember.

A MUNKANÉLKÜLI MUNKÁJA

Munkaadó a munkanélkülizet: Ha akarja, nálam munkát kaphat. Munkanélküli: Mikor léphetek be? Munkaadó: Azonnal, még a mai nap folyamán. Munkanélküli: Azt nem tehetem, mert el kell mennem a munkanélküliek manifesztációjára.

A GERMÁN OROSLÁN

Ludendorf folyóiratában a „Quel deutscher Kraften”-ben jelent meg az alábbi elmefuttatás: „A nyul bizonyosan nem német állat, már kínos féltékenysége miatt sem. A nyul bevándorolt, aki csak vendégjogokat élvez. Ami az oroszlanokat illeti, ugy náluk kétségtelenül germán érzésvilág észlelhető, úgy, hogy az oroszlant bátran külföldi németnek lehet venni”. Ezek szerint a szamarat is németlénynak, vagy pedig a német lényt — szamarának vehetjük fenti tanulmány alapján.

A MÁS HELYÉT AKARJA ELFOGLALNI

A szadagorai rebbet kérdezték egyszer: — Azt tanítják bölcsseink, hogy a földön nincsen semmi, aminek ne volna meg a helye. Tehát az embernek is. Miért van mégis, hogy nem tudnak az emberek léni?

A rabbi így válaszolt:

— Mert mindegyik ember a másik helyét akarja elfoglalni.

BLUM ÉS A FRANK DEVALVÁCIÓ

Tudvalevőleg a francia frank devalvációjáról szóló hír ez év Jomkippur napján került nyilvánosságra. Rossz nyelvek szerint Léon Blum, francia miniszterelnök, amikor meghalotta Jomkippur elmúltával, hogy mi történt (kissé valószínűtlen beállítás) így szólott minisztertársaihoz:

— Alighogy kiteszem a lábam és elmegyek a templomba, rögtön valami bolondságot csináltak.

HOL? ...

„Hol lakik Isten?”

Ezzel a kérdéssel lepétt meg a kozki rabbi néhány tanult embert, akik nála voltak vendégségben.

Ezek nevettek.

De a rabbi így válaszolta meg a kérdését:

— „Isten ott lakik, ahol beengedik”.

FAJKÉRDÉS EGY NÉMET AUTÓBUSZON

Az autóbuszon, Elzácska, a kis első elemista, helyhiány miatt a mamájától egy kicsit távolabbi ülőhelyre került. Az autóbusz belsejében méla csend, egyszerre csak megszólal Elzácska:

— Mama, te zsidó vagy?

Kis zavar.

— Nem vagyok zsidó, de hallgass, — inti le a mama.

Pár percnyi csend után megint Elzácska:

— Mama, a papa zsidó?

Nagyobb zavar.

— A papa se zsidó, de hallgass már. Megint csend. Egyszerre csak Elzácska:

— Mama, hát akkor hogy lehet az hogy én zsidó vagyok?